

Izhaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—,
mesečna naročnina Din 20.—, za
tujino Din 30.—, Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71.

Jugoslovan

Rekopisov ne vračati.
— Oglasi po tarifi in dogovoru

Uprava
v Ljubljani, Gregorčičeva 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
Podružnica v Celju,
Sloimškov trg št. 4.

Št. 90 a

Ljubljana, torek, dne 16. septembra 1930

Leto I.

Veliki uspehi ekstremnih strank v Nemčiji

Narodni socialci pridobili okoli sto novih mandatov - Uspešna afirmacija centra in komunistov, nazadovanje socijalnih demokratov - Uspehi ekstremnih strank ne bodo mogli odločilno vplivati na zunanjo politiko - Neprijetno iznenadenje v inozemstvu

Berlin, 15. septembra. n. Ob priliki več-
rajšnjih volitev v Nemčiji je bilo oddanih
okrog 4.000.000, odnosno točno 3.940.160
glasov več nego ob priliki volitev l. 1928.
Zaradi tega je število poslancev naraslo
od 468 na 573, torej za 115 mandatov.

Poraz socijalnih demokratov in meščan-
skih strank je naravnost katastrofalen, ker
te stranke ne le da niso dobile od novih
štirih milijonov glasov niti enega glasu,
marveč so se zgubile od svojega števila. O
porazu bi se moralo govoriti tudi v tem
slučaju, če bi bili socijalni demokrati in
meščanske stranke ohranili svoje položaje
ali če bi si jih celo nekoliko ojačili, kot je
to slučaj pri nemški ljudski stranki in pa
centrumu.

Rezultati glasovanja

Berlin, 15. sept. d. Po uradnem štetju
današnjega dopoldne so dobili:
socijalni demokrati: 8.572.016 glasov in
143 mandatov, leta 1928 pa 9.151.095 gla-
sov in 153 mandatov;

nemški nacionalci: 2.458.597 glasov in
41 mandatov, leta 1928 pa 4.380.029 glasov
in 73 mandatov;

centrum: 4.128.929 glasov in 68 manda-
tov, leta 1928 pa 2.711.141 glasov in 62
mandatov;

komunisti: 4.587.708 glasov in 76 man-
datov, leta 1928 pa 3.263.354 glasov in 54
mandatov;

nemška ljudska stranka: 1.576.149 gla-
sov in 29 mandatov, leta 1928 pa 2.678.207
glasov in 45 mandatov;

nemška državna stranka: 1.322.608 gla-
sov in 20 mandatov, leta 1928 pa 1.504.148
glasov in 25 mandatov;

gospodarska stranka: 1.360.685 glasov in
23 mandatov, leta 1928 pa 1.395.684 glasov
in 23 mandatov;

bavarska ljudska stranka: 1.058.556 gla-
sov in 19 mandatov, leta 1928 pa 945.304
glasov in 16 mandatov;

nacionalni socialisti: 6.401.210 glasov
in 107 mandatov, leta 1928 pa 709.771 gla-
sov in 12 mandatov;

dalje so dobili kmečko ljudstvo (Land-
volk) 18 mandatov, prej 13, konservativna
ljudska stranka 12 mandatov, prej 0, nem-
ška kmečka stranka 6 mandatov, prej 8,
deželna zveza (Landbund) 3 mandate kot
prej, nemški Hannoveranci 5 mandatov,
prej 4 in evangelijska lista 14 mandatov

Novi položaj v luči raznih kombinacij

V novem državnem zboru razpolaga do-
sedanja vladna koalicija z 206 mandati
proti okoli 370 opozicijskim. Zanimivi so
glasovi o raznih eventualnostih, ki bi pač
mogle nastati. Kombinacije, ki jih jemljejo
politični krogi v poštev, so naslednje:

1. dosedanja Brüningova koalicija, ki
razpolaga z 206 glasovi proti 372 opozicijs-
kim, in je torej v manjšini za 166 man-
datov;

2. Weimarska koalicija z Bavarci (soci-
jalni demokrati, centrum, državna stran-
ka in Bavarci) bi imela 252 mandatov proti
321 opozicijskim in bi bila v manjšini za
69 mandatov;

3. velika koalicija (socijalni demokrati,
državna stranka, centrum, nemška ljudska
stranka in bavarska stranka) z 278 man-
dati proti 295 opozicijskim, torej s 17 man-
dati manjšine;

4. velika koalicija z gospodarsko stranko,
ki bi imela skupaj 301, proti 272 opozicijs-
kim, torej z 29 mandati večine;

5. sedanja Brüningova koalicija ojače-
na s socijalnimi demokrati bi imela sku-
paj 349 mandatov proti 224 mandatom opo-
zicije in bi bila v večini za 125 mandatov;

6. Brüningova koalicija z nemškimi na-
cionalisti bi imela skupno 247 mandatov
proti 366 mandatom opozicije in bi bila v
manjšini za 119 mandatov;

7. blok socijalističnih strank (socijalni
demokrati in komunisti) z 219 proti 354
mandatom, torej z manjšino 135 mandatov;

8. socijalni blok v zvezi z državno stran-
ko in centrumom, 310 proti 267 mandatov,

torej z večino 43 mandatov;

9. zadnja eventualnost bi bila desničar-
ska koalicija brez državne stranke, toda s
centrumom. Ta koalicija bi imela 332 proti
241 mandatom.

Berlin, 15. sept. d. Državni notranji mi-
nister dr. Wirth je izjavil glede na izid
volitev: Radikalizem je dobil bitko, Vlada
pa ostane na bojišču.

Politični krogi za veliko koalicijo

Splošno govorijo politični krogi o ustva-
ritvi velike koalicije, ki bi obsegala vse
meščanske stranke in socijalne demokrate.

Izgleda pa, da vse to odvisi od predlogov
sedanjega kancelarja Brüninga državne-
mu predsedniku Hindenburgu in od nje-
govih odločitev. Splošno se naglašja, da re-
zultati volitev ne smejo v nobenem slučaju
vplivati na dosedanje zunanjo politiko
Nemčije. — To pravi v svojem komunikeju
Wolfv urad.

Nemški nacionalni socialisti so imeli
včeraj sejo, na kateri je berlinski vodja
dr. Göbel naglašal, da bodo nacionalni so-
cialisti sodelovali v vladi le, če dobijo
portfelja za notranje zadeve in pa narodno
obrambo. Razen tega bodo zahtevali, da se
razpusti pruski deželni zbor in da se v
Prusiji izvedejo nove volitve.

Berlin, 15. sept. AA. Wolfburo poroča:
Po dozdaj dobljenih volilnih rezultatih bo
imel nemški državni zbor 573 poslancev.
Od tega števila bodo imeli socijalni demo-
kratje 143, narodni socialisti 107, komu-
nisti 76, centumaši 69, nemški naciona-
listi 41, ljudska stranka 26, gospodarska
stranka 23, nova državna stranka 22, ba-
varska ljudska stranka 18, stranka »Land-
volk« 18, ostale stranke 30.

Berlin, 15. sept. d. Izid volitev presoja-
jo berlinskih političnih krogih tako, da
smatrajo nadaljevanje dosedanje zunanje
politike tudi še vnaprej zagotovljeno. Od-
ločna opozicija proti dosedanjim nemški
politiki znaša v vsem 224 mandatov, to je:
76 komunistov, 107 nacionalnih socijali-
stov in 41 nemških nacionalcev. Ker šteje
nemški parlament v vsem 575 poslancev,
zaostaja ta opozicija za polovico poslancev.

Poljski in avstrijski komentarji

Varšava, 15. sept. n. Rezultat volitev v
Nemčiji je iz taktičnih razlogov zelo za-
dovoljil poljske nacionaliste. Z ene strani se
nadejajo sličnega uspeha tudi v Poljski, z
druge strani pa menijo, da se bo Nemčija
sedaj po teh volitvah tako zapletla v no-
tranje boje, da se ne bo mogla v toliki
meri afirmirati proti Poljski. Na vsak na-
čin pa so prepričani, da bo zmaga nacio-
nalistov v Nemčiji vplivala na Poljsko v
tem smislu, da bo tudi ona krenila v na-
cionalistično smer, to seveda iz državnih
razlogov.

Dunaj, 15. sept. n. Rezultati nemških
volitev so na Dunaju napravili globok vtis
ne samo radi tega, ker so Avstriji prav-
zaprav del nemškega naroda in ker avstrijski
Nemci z velikim zanimanjem sledijo
vsem dogodkom v Nemčiji, marveč pose-
bno radi tega, ker bodo tudi v Avstriji me-
seca marca volitve. Skrajni nacionalisti,
predvsem heimwehrovci, pričakujejo, da
bodo včerajšnji rezultati volitev v Nemčiji
povoljno vplivali na njihov uspeh pri bo-
dočih avstrijskih volitvah. V tem smislu
nacionalistični tisk opozarja na Starhem-
berga in dosedanjega voditelja avstrijskih
heimwehrovcev, o katerem je znano, da
je v tesnih stikih s Hitlerjem.

Vtisi v zapadni Evropi in Ameriki

Pariz, 15. sept. n. Pariška javnost je
mučno iznenadena zaradi rezultatov več-
rajšnjih volitev v Nemčiji. Pravijo, da slab-
ši ti rezultati niso mogli biti. Uspehu Hit-
lerjevih pristavev pripisujejo zelo velik
političen pomen, čeprav vedo, da ne bo
mogel njihov uspeh v odločilni meri vpli-
vati na zunanjo politiko zaradi še vedno
prevladujoče sile socijalnih demokratov in
centruma, ki bi v vsakem slučaju prepre-
čila vsako akcijo v tem smislu. Razen tega

pravijo listi, da se vidi, da Stressemanna
ni več med živimi. Zaradi njegove smrti
so Nemci glasovali proti politiki miru.

»Quotidien« pravi, da bi vendar moralo
priti do vlade weimarske koalicije. »Po-
pulaire« pa meni, da bodo edino-le soci-
jalni demokrati mogli rešiti demokracijo
in politiko miru v Nemčiji. Brüning je
torej, kakor se vidi, premagal Hindenburga,
zato pa ojačil Hitlerja. Pravijo, da se
bo moral nasloniti na socijalne demokrate,
če bo hotel normalno vladati. Vlada samih
meščanskih strank pa v Nemčiji ni mo-
goča.

London, 15. sept. n. Današnji listi pri-
našajo samo vesti svojih dopisnikov iz
Nemčije glede volitev in njihovih rezulta-
tov. Samo z naslovi kažejo svoje stališče.

Večinoma imajo ti naslovi ta-le zmisel:
Zmaga fašistov.

Newyork, 15. sept. n. Rezultat volitev v
Nemčiji prinaša današnji tisk kot senzaci-
jonalno vest na prvem mestu. Vendar vsi
listi menijo, da Hitler ne bo imel prilike
niti možnosti, da pride na vlado. Očitno se
kani vlada ojačiti s socijalnimi demokrati.

Briandova izjava

Ženeva, 15. sept. d. Novinarjem je izjavil
danes francoski zunanji minister Briand
glede volitev v Nemčiji: Razumeli boste,
da se ravno tu v Ženevi do sedaj še ne
morem podrobneje izjaviti o izidu nemških
volitev. Vendar pa trdno upam, da bo na-
daljevanje politike sprave tudi po volitvah
še mogoča.

Nadaljevanje politične debate v Ženevi

Včeraj je govoril tudi naš zunanji minister dr. Marinković

Pariz, 15. septembra. AA. Po poročilu iz
Ženeve je na današnji seji skupščine Dru-
štva narodov govoril zastopnik Avstralije
Brenard, ki je tolmačil dejstvo, da razoro-
žitev vendarle napreduje. Nato je govoril
japonski zastopnik Macudeira, ki je ugo-
tovil, da so bili na londonski pomorski
konferenci doseženi pomembni uspehi. Za-
tem je pozdravil idejo g. Brianda o Pan-
evropi in dejal o njej, da je z gospodar-
skega stališča prav odločilna.

Na današnji seji skupščine Društva na-
rodov je nadalje govoril jugoslovanski mi-
nister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković,
ki je na kratko opisal razpoloženje
duhov napram varnosti in razorožitvi. Za-
tem je minister dr. Marinković izjavil, da
vlada v mnogih državah velika vznemirje-
nost in da se pojavlja bojazen o možnosti
nove vojne, ki bi bila mnogo strašnejša od
dosedanjih vojnih spopadov, ker bi narodi
zgubili vero v ukrepe proti vojni in vodili
bodočo vojno do iztrebljenja. Glede načrta
o panevropski uniji je minister dr. Ma-
rinković predlagal, naj se ustanovi odbor,
ki bi bili v njem zastopniki vseh evropskih
držav in ki bi imel nalogo, da prouči to
vprašanje, in bi predložil poročilo o njem
skupščini Društva narodov.

Po govoru jugoslovanskega ministra za

zunanje zadeve dr. Voje Marinkovića je
dobil besedo grški zastopnik Politis, ki je
predlagal, naj se imenuje odbor, ki bo pro-
učil organizacijo panevropske unije. Nova
federacija bi morala pričeti, je dejal Poli-
tis, z unifikacijo mednarodnih konvencij
po primeru balkanske konference, ki bo v
Atenah.

Ženeva, 15. septembra. d. Zanimanje za
splošne razgovore Društva narodov je bilo
z izidom nemških volitev precej oslablje-
no, vendar je dopoldanska seja prinesla
nekaj omembe vrednih spodbud. Najprej
je bil sprejet v program predlog severno
nemških držav, da se decimarijo klavzule
največjih ugodnosti. Predlog je bil preod-
kazan drugemu odboru. Jugoslovanski zu-
nanji minister dr. Marinković je zavzel v
svojem govoru stališče v še vedno spornem
vprašanju nadaljnega obravnavanja vpra-
šanja Evrope po poslovniku. Glede na sim-
patije vseh zastopnikov izvenevropskih držav,
članov Društva narodov do ideje ožjega
sodelovanja Evrope, bi bilo najprimernej-
še, najprej ustanoviti evropski odbor, ki bi
v pododborih pretresal različne strani tega
vprašanja in bi Društvu narodov podal po-
ročilo. Marinković se je dalje odločno za-
vezal za ublaženo prenapetega nacio-
nalizma.

Posvetitev tovarne tobaka v Nišu

se je vršila včeraj na svečan način obenem z odkritjem kipa Njeg. Veličanstva kralja

Niš, 15. septembra. AA. Danes ob 9. dopoldne
se je začelo slavnostno posvečenje nove tovarne
za tobak v Nišu na Črnem Krstu z vzidavanjem
povelja. Slavnostni obred je izvršil episkop Do-
sitej ob asistenci svečenstva. Obredu so prisostvo-
vali odposlanec Nj. Vel. kralja, armijski general
Milan Jovanović, dalje v imenu kraljevske vlade
minister za finance dr. Švrljuga, predsednik uprav-
nega odbora uprave državnih monopolov Ignjat
Bajloni, upravni monopolov inž. Marković ter
člani upravnega odbora samostojne uprave državnih
monopolov. Nato je bil odkrit spomenik, ki
so ga postavili uradnikom in nameščencem tvor-
nice, padlim v vojni za osvoboditev in ujedinje-
nje.

Ob 10. dopoldne so prispeli iz Beograda mi-
nistri: Nikola Uzunović, dr. Sršić, Lazar Radi-
vojević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Matko Drinko-
vić, Filip Trifunović, Juraj Demetrović, dr. Sve-
gelj in bivši minister Ninko Perić. Od diplomatskega
zboru so prišli avstrijski poslanik Ploenis,
češkoslovaški poslanik Flieger in odpravnik po-
slov Francije, Poljske, Rumunije, Nemčije, Ma-
darske in Albanije. Svečanosti se je udeležil tudi
pomočnik finančnega ministra dr. Gospodnetić,
vladni komisar pri upravi državnih monopolov dr.
Pavlič, šef centralnega presbiroja Milan Marja-
nović, direktor tovarnice Djordje Mirović in mno-
goštevilno meščanstvo.

Drugi del svečanosti se je začel pred posebno
tribuno, na kateri so se nahajali odposlanec Nj.
Vel. kralja in člani kraljevske vlade. Episkop Do-
sitej je odslužil pod vedrim nebom službo božjo
ob asistenci svečenstva. Po službi božji je imel
govor o pomenu zgraditve nove tovarnice v Nišu.
Episkop Dositej je pri tem izrazil zahvalo Niša-
nov, v prvi vrsti Nj. Vel. kralju, da se je zavzel
za gospodarske interese mesta Niša.

Po posvetitvi nove tovarnice je povzel besedo Ig-
njat Bajloni, predsednik uprave državnih mono-
polov, ki je orisal zgodovino nove tovarnice, ka-
tera je le obnovitev prejšnje tovarnice, ki se je od
l. 1887. nahajala v Beogradu na Topčiderskem
drumu, a se je morala radi vojne evakuirati. Kon-
čno je bilo sklenjeno, da se tovarnica obnovi v
Nišu. Nato je govoril nadaljeval: »Zato naj bo
izrečena neizmerna zahvala v prvi vrsti najvišje-
mu voditelju našega naroda, ki se zanima in trudi
za vse koristne uvedbe in vsa dela: Našemu veli-
kemu jugoslovanskemu kralju Aleksandru I. Naj
gre naša zahvala predsedniku ministrskega sveta
in ministru notranjih zadev generalu Petru Živ-
koviću, za njim pa vsem članom kraljevske vlade,
zlasti finančnemu ministru dr. Švrljugi, kakor tudi
vsem onim, ki so na kakršnenkoli način pomagali,
da se je to delo končalo.«

Govorec o dohodkih uprave državnih monopo-
lov je g. Bajloni dejal, da znašajo ti dohodki
okoli 3 milijarde dinarjev. Največje dohodke pri-
naša državnim monopolom tobak, in sicer okoli
eno milijardo 750.000 Din. Neto znašajo vsi mo-
nopolski dohodki dve in pol milijarde dinarjev.
Ti dohodki pokrivajo devetkrat anuitete vseh do-
sedanjih dolgov. Po zakonu o zunanjem posojilu
iz leta 1922 bi mogli pokriti 28krat večje anuitete.

Nato je predsednik Bajloni odkril spomenik
Nj. Vel. kralju Aleksandru I., ki ga je osebo to-
varne postavilo za današnje svečanosti v znak ve-
like in trajne ljubezni in privrženosti do svojega
ljubljenega vladarja iz lastne pobude in iz lastnih
sredstev. Na kraju govora je g. Bajloni vzkliknil:
»Naj živi Nj. Vel. kralj, Njeno Vel. kraljica, Nj.
Vis. prestolonaslednik Peter in ves kraljevski
dom!« Vsi prisotni so burno vzklikali Nj. Vel.
kralju in Jugoslaviji.

Stari strankarski duh naj izgine!

»Odložimo vse ostanke prejšnjega stanja, da onemogočimo obnovo starih strank,« je dejal v svojem govoru na člane banskih svetov predsednik vlade gen. Živkovič in čas bi že bil, da bi se vsi brez izjeme ravnali po teh besedah. Kajti samo tedaj, kadar smo se oprosili vseh ostankov stare miselnosti, smo v resnici sprjeli novo miselnost in smo poslali sposobni, da pričemo izvajati jugoslovansko akcijo, ki je naloga vseh nalog.

Mnogi sicer pravijo, da so že čisto pospravili tudi z zadnjimi ostanki stare miselnosti, a potrebnih dokazov za to trditelje še ni videti. Ti dokazi pa bodo podani lakoj, ko bo stara miselnost izginila tudi iz vseh onih organizacij, ki so bile pomožne organizacije strank. V tem je namreč jedro vsega vprašanja, da ni zadosti, če so likvidirane bivše stranke, temveč mora izginiti strankarski duh tudi iz vseh onih organizacij, od katerih so bivše stranke živle. Šele takrat, ko ne bo v nobeni pomožni organizaciji živel več strankarski duh, šele tedaj bo bivših strank definitivno konec in šele takrat bo onemogočena vsaka obnova bivših strank.

V ta namen je potrebno, da se članstvo v teh pomožnih organizacijah strank zelo spremeni in da bodo vse te organizacije odprte za vse bivše strankarje. To je tudi edino logično, ker je odpadel delilni vzrok, ki je povzročal, da je imela vsaka stranka na vsakem področju nacionalnega življenja svoje posebne organizacije. Ta delitev je šla le prepogosto tako daleč, da je bilo onemogočeno vsako napredovanje naroda, ker do skrajnosti razbite narodne sile so bile preslabotne, da bi sploh mogle kaj doseči. Jasno je vendar, da je v vsi komaj toliko sposobnih ljudi, da more dobro uspevali eno prosvetno društvo, vseh strankarskega interesa pa jih je bilo vedno po dvoje in tudi več. Pri tako silni razcepljenosti je bilo tudi že vsako tekmovanje nemogoče, ker sploh ni bilo zadosti sil za tekmovalstvo. Nad vse mnogo bi se pridobilo, če bi se sedaj vsa ta hipertrofija družtev likvidirala in če bi se vsa ta odvisna društva zlija v eno potrebno in krepko delujoče društvo. Nov duh bi potem zavladal v družtvih in ta duh ne bi bil strankarski, temveč aktivno jugoslovanski.

Kakor v prosvetnih družtvih, tako pa bi likvidacija starega strankarskega duha privela tudi do združitve gospodar. družtev v nove in močnejše enote. In prav tu bi bili uspehi nad vse veliki. Gospodarska osamosvojitve našega naroda je izvedljiva le s skupnim delom vsega naroda. Zato je nujno, da so vse gospodarske organizacije naroda v službi ene misli: da se za to misel zbere ves narodni kapital in tako dobijo sredstva tudi za največje posle.

A ne samo kapital, temveč tudi najširša propaganda je potrebna, da se izvede gospodarska osamosvojitve našega naroda. Uspešna propaganda pa je nemogoča, če je narodna sila razbita na nešteto organizacij, če vsaka od teh sloni na drugem principu. Vse naše gospodarske organizacije mora vezati ena skupna misel, to pa je nemogoče, če ni iz njih docela izginil stari strankarski duh. V vsaki obliki mora izginiti ta duh, ker vedno je ovira in vedno je nasproten složenemu delu. To pa je prvi pogoj gospodarske osamosvojitve.

Kdor od bivših strankarjev je zato pristal nove miselnosti, ta bo predvsem gledal na to, da čisto zatre stari strankarski duh v onih organizacijah, katerim pripada in kjer ima vpliv. Sam se bo polrudil, da pritegne v svoje društvo vse one ljudi, ki niso bili v društvu le vsled starih strankarskih razlogov, a bi vsled svojega poklica in po svojih sposobnostih spadali v društvo. In če je funkcionar društva, potem bo skrbno pazil, da bo delovanje društva takšno, da ne bo imel niti najstrastnejši bivši nasprotnik nobenega vzroka za nezadovoljstvo. Kakor so si v vladi podali ministri najrazličnejših bivših strank složno roko za napredek Jugoslavije, tako se morajo tudi na deželi združiti vsi prosvetni in gospodarski delavci za složno delo. Vseh nepotrebnih, iz strankarskih ozirov povzročenih delitev mora biti konec in v tem je šele dokaz, da je izginil stari strankarski duh.

V nobeni stvari se lepše ne vidi pripadnost k novi miselnosti, ko v likvidaciji strankarskega duha tudi v vseh pomožnih organizacijah strank. S tem so pravzaprav stare stranke šele popolnoma likvidirane in s tem so šele ustvarjena plodna tla za jugoslovansko akcijo. Tudi iz pomožnih organizacij naj izgine stari strankarski duh!

Novi inozemski glasovi o tržaškem procesu

Nedopustno obnašanje braniteljev - »Nasilja, ki jih razen v sovjetski Rusiji ni moči najti nikjer drugod«

Bruselj, 15. septembra. AA. V zvezi s procesom v Trstu poroča belgijski list »Le Soir«, da je v stanu objaviti podrobnosti, ki doslej še niso bile znane v inozemstvu in ki hudo obremenjujejo italijansko vlado. Te podrobnosti so dokument prve vrste. Listu jih je izročil belgijski odvetnik, ki je prisostvoval procesu v Trstu.

»Tako nam je bilo zaukazano.«

»To, kar me je začudilo in kar najbolj obremenjuje moje italijanske tovariše, s katerimi sem govoril med procesom — piše — ni način procesa, kakor ga je vodilo fašistično sodišče, ki je ravnalo po že vnaprej določenih smernicah, marveč je obramba, s katero je neki odvetnik branil svoje obtožence. Po poklicu odvetnik ne samo da ni ravnal, kakor bi moral kot zagovornik obtožencev, nego je storil še nekaj hujšega. V svojem govoru je sam omenil najtežjo kazen, ki jo predvideva zakon. Te besede italijanskega odvetnika je ponatisnilo vse italijansko časopisje, izjemo tvorijo le listi, ki jih čitajo v inozemstvu. Moj italijanski tovariš je dejal: »Miloš in Bidovec sta bila člana istega združenja in kot taka sta izvršila zločinska dejanja, zlasti atentat na »Popolo di Trieste«, ki je imel grozne posledice. Zato bi ju morala zadeti najtežja kazen.«

Uredništvo »Le Soirja« pristavlja, da se je dotični odvetnik, po imenu Zennaro, kasneje opravičeval pred belgijskim odvetnikom, češ »tako nam je bilo zaukazano«.

Nov dokaz nasilja nad Jugoslavlani in Nemci

London, 14. septembra. Labouristični tednik »The new Statesman« priobčuje članek o italijansko - jugoslovanski napetosti v zvezi z umorom tržaških mučnikov in pravi, da je ta proces nov dokaz za nasilne ukrepe Mussolinija proti Nemcem in Jugoslovanom. Članek pravi dalje, da je bilo delovanje slovenskih agitatorjev le odgovor na nasilja, ki jih razen v sovjetski Rusiji ni moči najti nikjer drugod v Evropi in ki se izvajajo brez uma in brez pozitivnih rezultatov. Ta nasilja proti drugorodcem so ponoven dokaz Mussolinijeve ozkogradnosti, ki se celo izdaja za šampijona revizije mirovnih pogodb v korist Nemčije in Madjarske. Z isto pravico bi se moglo zahtevati revizijo mirovnih pogodb glede novopridobljenih italijanskih provinc. List zaključuje članek s tem, da bodo Mussolinijeve metode le pomnožile občo nezadovoljnost in da ogrožajo mir v Evropi.

»Na poti k Sarajevu!«

Berlin, 15. septembra. I. Neodvisni finančni organ meščanske sredine »Börsen Kurier« se na uvodnem mestu pod naslovom: »Na poti k Sarajevu« bavi s procesom v Trstu in pravi: Juridično se proti temu procesu ne da nič reči. Obtoženci so zagrešili zločine in so bili kaznovani. Samo smisel tega procesa pa prehaja okvir običajnega načela o zločinu in kazni. Navzlic dokazom o krivdi obtoženih, stojimo vzemirjeni in polni spoštovanja pred četvero gospod. ljudi, ki so padli zaradi obtožiteljskih pušk. Z veliko skrbjo gledamo v tem pravcu na razvoj dogodkov, ki sega predaleč in ki utesne postati katastrofalen za vso Evropo. Delo usmrčenih ima svojo predzgodovino, ki v marsičem spominja na Gesslerja in na njegovega ubijalca Tella in to v toliki meri, da nas ta proces v Trstu ne more pustiti hladnih ne v človeškem, ne v političnem smislu.

Četvorica v Trstu ustreljenih je pripadala hrvaško-slovenski manjšini v Italiji, t. j. narodni manjšini, ki živi 600.000 duš močna pod Julijskimi Alpami. Na ta narod, ki je mogel pod vladavino Avstro-Ogrske slobodno razvijati svoje kulturno življenje, so iz leta 1918. padali zelo pogosti in težki udarci usode. Italijani brezobzirno duše vsak izraz kulturnega življenja tega naroda. Njegove zadrage, ki so nekada tako cvetele, so popolnoma uničene, njegove knjižnice so zaprte. Italijani so temu narodu vzeli vsa gledališča in vsa poslopja posameznih kulturnih društev in so leta 1920. izročili plamenom celo njegov Narod-

ni dom. Odstranjeni so vsi učitelji slovensko-hrvaškega naroda. Niti v eni šoli te narodne manjšine se ne poučuje v materinem jeziku. Prepovedan je celo privaten pouk v materinščini. Umakniti so se morale celo pesmi tega izvanredno muzikaličnega naroda. Otročja zabavišča so razgnana. Tako se je mogel tržaški list »Il Piccolo« pohvaliti, da slovenska deca, ki je bila s silo prignana v otroške zveze »Bafilla« in »Le Piccole Italiane«, sedaj govori samo italijanski in ne razume več svojih roditeljev. Za zločin se smatra imeti kakršnokoli šolsko knjigo v materinem jeziku. Ves tisk je bil na izredno rafiniran način upropačen. Samo trije majhni ističi še smejo izhajati, pa tudi oni ne smejo izražati svojega mnenja. Vsa krajevna imena so italijanizirali. Otroci se smejo krstiti samo na italijanska imena. Če roditelji ne izberejo kakega italijanskega imena, potem same oblasti krstijo otroka in mu dajo ime, to pa na osnovi nekega zakona, po katerem otrok ne sme dobiti imena, ki bi bilo »smešno«, »nemoralno« ali ki bi izzivalo javno jezo. In sedaj se poitalijančujejo celo rodbinska imena, ki so se nasledovala od očetov na sinove že toliko stoletij. To je res prvi slučaj v zgodovini, da se narodu, ki šteje 600 tisoč duš jemlje celo pravica nazivati se z narodnim rodbinskim imenom. Odvzeta je ljudstvu vsaka samoodločba in vsaka samouprava tako v državi kot v občini. Uradni jezik je samo italijanski. Vse samoupravne zadrage so postavljene pod upravo vladnih komisarjev. Po vsej Istri mora imeti prebivalstvo izkaznice o istovetnosti z odtiskom prstov, kar se sicer drugje prakticira samo pri obče nevarnih elementih. Sistem »političnega opominjanja« omejuje vsako prostost gibanja. Po upravnih poti se izreka prognaštva in tisti, ki ji hzadene, nimajo nobenega pravnega leka, da se proti temu pritožijo. Tako je bilo 42 Slovencev pregnanih na izredno negotoljubne otoke Ponga in Lipari, kjer je eden izmed njih zblaznel.

Med tem, ko se narodna manjšina, ki se z vso svojo družbo drži svoje narodnosti, ki je tako različna od italijanske, strahovito tlači, tudi v najmanjših izrazih življenja; medtem, ko se nam to narodno manjšino vrši tako nasilje, da so prisiljeni glasovati celo za osvraženi fašistični režim, veljajo pa za Italijane povsem drugi pravni pircipi. Vsi izgredi Italijanov iz nacionalnih razlogov proti slovenski manjšini ostajajo skoraj vedno nekažnovani. Če pa se že kdaj izreče kaka kazen, se ta ne sme upisati v kazenski register. Tako so bili požigalci, ki so leta 1920. zažgali Narodni dom, pri čemer je pala tudi človeška žrtev, nekaj tednov kasneje v prisotnosti civilnih in vojaških oblasti počašeni z mramorno ploščo, ki je poveljevala njihova dela. Sam zasnovalce tega zločina je državni podtajnik v predsedništvu vlade. Sama Italija si je ustvarila tezo o zakonitosti zločina iz nacionalnih motivov, samo da ta teza velja samo za Italijane. Povsem razumljivo je, da ta dvojna pravica v državi stalno korumpira metode boja.

Takšno stanje stvari je potem rodilo tisto delo, zaradi katerega je izreklo svojo kazen izredno sodišče v Trstu. Ali je zato kakšno čudo, če hrvaško-slovenska manjšina ni sama, ki v usmrčenih gleda mučnike. Ali je kakšno čudo, da smrt četvorice izziva tudi na drugi strani meje gnev in ogorčenje. To zatiranje in obramba proti njemu pa polagoma naraščata do konflikta, čegar posledice utegnejo biti nedogledne. Evropa gre po poti, ki vodi do drugega Sarajeva. Ali bo šla po tej poti do kraja vse do tja, da jo nova vojna narodov ne vrže v nov plamen. Katastrofi je mogoče uiti le tedaj, če italijanski narod ne prisili svoje narodne manjšine, da se upre proti njenim nemoralnim naredbam in z oboroženo silo brani metafizične pravice, ki jih temu narodu nudi njegova vest. Edino nacionalna misel s svojo etiko in kulturo svobode more spremeniti strašno usodo Evrope. Za evropske države bo potrebno, da menjajo svoje dosedanje ideje. Dogodki v Trstu jih k temu opominjajo.

Enajstletnica prebitja solunske fronte

Lepa spominska svečanost Udruženja rezervnih oficirjev v Zagrebu

Zagreb, 15. septembra. AA. O priliki enajstletnice prebitja solunske fronte je priredilo udruženje rezervnih oficirjev in bojevnikov, pododbor Zagreb, danes dopolneno spominsko svečanost v katedrali in v srbski pravoslavni cerkvi. Spominsko svečanost v katedrali je celebriral kanonik Koranik, pri spominski svečanosti v srbski pravoslavni cerkvi ob 11. uri pa je činodestvoval Kosić in pomočnik Jakšić. Spominske svečanosti so se udeležili ban Savske banovine dr. Šilović, generali Stosić, Ilić in Milković in ostali zastopniki vojske, mestni načelnik dr. Srkulj, zastopniki udruženja rezervnih oficirjev in bojevnikov kapetan dr. Krinčić, rezervni kape-

tan Krizmanić, rezervni pomorski kapetan Srnić, zastopniki zveze dobrovoljcev, pododbor v Zagrebu Pavlovič Boško, Ante Kovač, v imenu društva »Knežinja Zorka«, pododbor v Zagrebu ga. Ilić, tajnica, v imenu Sokola kraljevine Jugoslavije član savezne uprave Hinko Nagler in mnogoštevilni zastopniki patrijotičnih, kulturnih in humanih društev ter obilno zastopano meščanstvo.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 15. sept. Vreme spremenljivo, skrajša deževno in hladno, potem pa napreduje boljše.

Popularnost našega kralja v inozemstvu

Bruselj, 15. septembra. AA. »La Nation Belget in »Le Soir« objavljata sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je bila posneta o priliki izročitve novih zastav jugoslovanskim polkom. Oba lista pristavljata slikam primerna pojasnila.

Premestitve

Beograd, 15. septembra. AA. Z ukazom Nj. e. V. kralja sta bila na predlog ministra za trgovino in industrijo in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta premeščena:

v kontrolo mer in dragocehnih kovin v Zagrebu za kontrolorja v II/2 g. Mihajlo Nevečerel, kontrolor iste skupine in kategorije, dosedaj kontrolor mer v Celju; za kontrolorja v II/2 pri kontroli mer v Celju g. Dragotin Taranovski, kontrolor v Zagrebu.

Napredovanje sodnikov

Beograd, 15. septembra. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili vpokojeni v višjo skupino: v skupino 4. a) I. kat. dr. Stuller Josip, starejšina sreskega sodišča v I-4 v Radovljici; v 4. skupino I. kat. Brečko Franjo, sodnik okrožnega sodišča I-5 v Celju; Gilbert Zupančič, starejšina sreskega sodišča I-5 na Brdu in Tratin Ivan, sodnik sreskega sodišča I-5 v Laškem; v 5. skupino I. kat. Slabe Franjo, sodnik sreskega sodišča I-6 na Vraskem in Svajger Stanko, sodnik sreskega sodišča I-6 v Gornji Radgoni.

Oprostitev taks

Beograd, 15. septembra. AA. Na podstavi čl. 6. točka 5 zakona o takсах je minister financ dr. Švrljuga oprostil aeroklub »Naša krila« v Mariboru plačevanja taks za vse vloge in prošnje na državna oblastva. Izvzete so vloge v civilnih pravih. Z istim odlokom je oproščen teh taks Savez izseljeniških organizacij v Zagrebu.

Likvidacija bivše gospodarske poslovalnice

Beograd, 15. septembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za promet v soglasju s predsednikom ministrskega sveta podpisal in objavil zakon o uporabi likvidacijske mase bivše gospodarske poslovalnice direktorije državnih železnic v Ljubljani. Čl. 1. Iz likvidacijske mase bivše gospodarske poslovalnice v Ljubljani se izloči vsota poldruga milijona Din in preda bolniškemu fondu za državno prometno osebo v svrhu zgraditve sanatorija za bolnike na pljuhih. Čl. 2. Iz ostankov likvidacijske mase se ustanovi fond za gradnjo stanovanjskih hiš na področju direktorije državnih železnic v Ljubljani, ki ga bo upravljala direktorija državnih železnic v Ljubljani. Iz sredstev tega fonda bo moglo dobiti osebo hipotekarne kredite, ki skupno ne smejo prekoračiti vsote dveh milijonov Din. Čl. 3. Ministrstvo za promet predpiše pravilnik o poslovanju tega fonda. Čl. 4. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpisuje in dobi obveznost z razglasitvijo v »Službenih novinah«.

Smrt Leopolda Mandla

Dunaj, 15. septembra. d. Danes ob 5. popoldne je umrl znani dunajski publicist in predsednik zveze zunanjih dopisnikov Leopold Mandl. Leopold Mandl je bil pred vojno dunajski dopisnik lista »Vossische Zeitung« in je v tem listu vodil ljuto borbo proti Srbiji. Njegovo ime je v tesni zvezi z znano afero Prochaska in z raznimi drugimi novinarskimi aklacijami, s katerimi je takratni zunanji urad na Dunaju pripravil svetovno vojno. Leopold Mandl je izdal tudi mnogo publikacij o Balkanu, vendar v glavnem proti Srbiji in proti njeni dinastiji. Po vojni je postal središče raznih balkanskih emigrantov. Mandl je umrl za pljučnico in vnetjem rebrne mreže dva dni pred svojim 70. rojstnim dnom.

Samomor v italijanskem poslaništvu v Parizu

Pariz, 15. septembra. AA. Tajnik italijanskega poslaništva Dino Candu, ki so ga našli samoumornjenega, se je ustrelil z revolverjem v usta. V žepu je ostavil pismo na svoje predstojnike, ki v njem pojasnjuje vzrok svojega samomora. Pismo ni bilo izročeno javnosti in časopisju.

Popolna turška zmaga nad Kurdi

London, 15. septembra. AA. Reuter poroča iz Ankare, da se operacije na gori Ararat vrše s popolnim uspehom. Vse upornike čete so razkropile in uničene. Usmiljenja zmagovalci niso pokazali. Vojska goni upornike, ki divje beže.

Japonska bo ratificirala pomorski pakt

Tokio, 15. septembra. AA. Čeprav se širi vest, da bo cesarski privatni svet odbil pogodbo o pomorski razorožitvi, sklenjeno na londonski pomorski razorožitveni konferenci, se doznava, da bo privatni svet dal cesarju pozitiven svet, naj ratificira to pogodbo še pred oktobrom. Vestem, da bo vlada padla, nihče ne pripisuje pomena.

Sestanek Briand - Scialoja

Pariz, 15. septembra. n. Vsi listi z veliko vnemo komentirajo večerajšnji sestanek francoskega zunanjega ministra Brianda z namestnikom italijanskega zunanjega ministra senatorjem Scialojem v Zenevi. Z velikimi črkami beležijo listi, da je veljal ta sestanek vprašanju razorožitve na morju in da je bila večeraj najdena nova kompromisna formula. Namesto kvantitativnega principa, po katerem se je doslej delovalo, bi naj bila večeraj oba državnika sprejela princip o kakovosti, na kateri naj bi se zgradil sporazum med obema državama. Podrobnosti o večerajšnjem sestanku listi ne prinašajo in pravijo, da je bil sestanek začetek novih pogajanj.

Pri Nj. Vel. kraljici Mariji

Maribor, 15. septembra.

Kakor smo že poročali, je v soboto, dne 13. t. m. ob 10. uri dopoldan sprejela Nj. Vel. kraljica Marija v gradu Suvober na Bledu zastopstvo odbora Društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru. Društvena predsednica se je Nj. Vel. kraljici zahvalila za visoko naklonjenost, katero je Nj. veličanstvo kraljica izkazala društvu s tem, da je prevzela pokroviteljstvo pri slovesni otvoritvi društvene počitniške naprave pri Sv. Martinu na Pohorju in privolila, da nosi ta naprava ime »Počitniški dom kraljice Marije«, nakar je bil kraljici izročen krasen, umetniško izdelan album s posnetki naprav in počitniškega življenja otrok v letošnji sezoni v tem počitniškem domu. Nj. Vel. kraljica Marija se je za to napravo podrobno zanimala in stavila več vprašanj, tako glede lege in okolice kraja, zračnih razmer,

števila oskrbovancev, zdravstvenih uspeh, nadaljnjih načrtih itd. ter obljubila, da bo tekom prihodnje sezone počastila to napravo s svojim posetom. Nadalje se je razvil pogovor, ki se je v il ves čas v srbohrvaščini, katero Nj. Vel. kraljica Marija prav dobro obvlada, o kraljevskih otrocih. Iz razgovora o Njenih otrocih, ki se je tilkal zdravja, razvoja in vzgoje mladih kraljevskih otrok, se je razvidelo v Njenem Veličanstvu kraljici pravo mater, vso materinsko skrb, ljubezen in čustva, katera goji visoka dostojanstvenica z vsem srcem, do svojih najdražjih biserov. Po 25 minutni audijenci je Nj. Vel. kraljica delegacijo odpustila s ponovnim zagotovilo, da bo društveno napravo osebno posetila. Nato je imela delegacija še priliko videti kraljeviča Petra, ki je brhek, za svoja leta krasno razvito dečko.

Bratranec Nj. Vel. kraljice na gozdarski in lovski razstavi

Včeraj dopoldne so pričakovali na ljubljanskem velesejmu visoke goste. Napovedan je bil obisk Nj. Vel. kraljice in njenega bratranca princa Fridriha Vilhelma Hohenzolern-Sigmaringen. Kraljica pa zaradi slabega vremena ni prišla, pač pa se je okoli 11. ure pripeljal z avtomobilom z Bleda v spremstvu adjutanta podpolkovnika Pogačnika kraljičin bratranec princ Fridrih Wilhelm.

Na velesejmu so visokega gosta sprejeli v imenu uprave predsednik g. Avgust Praprotnik, ravnatelj g. M. Dular, predsednik gozdarske in lovске razstave inž. Rustja, nadsvetnik inž. Šivič, nadsvetnik inž. Obereigner in profesor dr. Böhm.

Princ si je najprvo ogledal gozdarsko razstavo. Tolmačil mu jo je inž. Rustja in ostali spremljevalci. Z velikim razumevanjem si je princ ogledal vse razstavljene predmete. Zanimal se je za vse podrobnosti, kajti sam je absolvirajl višjo šumarsko strokovno šolo.

Iz gozdarskega paviljona je princ odšel v lovski paviljon, kjer ga je pozdravil predsednik dr. Lovrenčič ter mu predstavil inspektorja dr. Bevka in g. Kapusa ter borona v. Gagera. Nato so princu razkazali rogovja in vse druge znamenitosti razstave.

Ko se je poslovil mu je dr. Lovrenčič podaril za spomin znak Lovskega društva.

Nič manjše ni bilo princevo zanimanje za našo suho robo, ko si je ogledal ribniški paviljon. G. Ivane mu je razkazal vse panoge te naše važne domače obrti in mu podaril miniaturno garnituro suhe robe.

Princ si je nato ogledal še misionsko razstavo, kjer sta ga pozdravili ga. dr. Brejčeva in ga. Skušková. Urednik Jože Godina in kanonik dr. Klinar sta mu nato razkazala razstavo. Gospa Skušková s hčerko pa japonsko sobo in čajnico. Po ogledu šumarske industrije se je princ Fridrih Wilhelm okoli 12.50 odpeljal z adjutantom g. Pogačnikom nazaj na Bled. Pri odhodu mu je gđ. Skušková v japonski noši podarila lep šopek.

Nova osnovna in meščanska šola v Školji Loki

Škofja Loka, 15. septembra.

Na mirni, od mestnega hrupa vstran umaknjeni obsežni planjavi ob pokopališki poti je že od početka septembra živahno vrvenje. Vztrajnemu, skoroda petletnemu postrtovalnemu prizadevanju škojloškega krajevnega odbora zastopnikov Škofje Loke, Stare Loke in Zminca je končno le uspela težnja, da se za šolobvezno dečo postavi nov, modernim zahtevam ustrezajoč prosvetni hram; impozantna stavba, ki bo za desetletja spravila ta nujni krajevni problem z dnevnega reda. Tekom počitnic je banska uprava potrdila načrte, nakar je šolski odbor razpisal gradbeno dela, ki jih je prevzel mestni stavbenik g. Emil Tomažič, znan po solidni izdelavi novega železobetonskega mostu preko Selšice v Školji Loki. 26. avgusta je bil na licu mesta komisijoneli ogled gg. sreskega poglavarja Znidaršiča, zastopnika banske uprave ing. Skaberneta, škojloškega župana Josipa Hafnerja, prosvetnega referenta Vinka Zahretnika in šolskega upravitelja Jakoba Rojica. — Komisija je predvsem uredila zadevo serotutne poti Homanovih, ki bi sekala šolsko zemljišče s takozvano Kufrovo vilo in bi v novi situaciji kvarila ugodno celoto.

Po načrtih ing. Husa in stavbenika Tomažiča se je potem — kakor rečeno — pričelo takoj z deli. Lopate in krampi so zapeli preko travnika svojo pesem. Drevje je moralo preči; pričelo se je z odvajanjem zemlje in nastajali so temelji, ki v prvih osnovah prikazujejo velikost stavbe. Brižno se dovaža stavbeni material ter se z deli kljub neugodnemu vremenu pohiteva, da bo novo šolsko poslopje vsaj letos že pod streho; s 15. avgustom prihodnjega leta pa izročeno svojemu namenu.

Šolsko poslopje bo služilo pouku sedanje šestrazredne deške osnovne šole s tremi paralelkami in dvema oddelkom gorske šole; torej skupno 11 razredov z okoli 400 otroci. Predvidena pa je tudi postopna otvoritev štirirazredne deške meščanske šole, ki bo dokaj pripomogla k obsežnejši naobrazbi doraščajočih fantov. Selila se

bo seve tudi obrtna nadaljevalna šola z okoli 80 vajenci letno.

Dohod k šoli bo po pokopališki cesti, ki se bo sčasoma razširila za 15 m. Otroci bodo imeli tudi dovolj prostora pred šolo. Skozi trojna vrata bo vhod v obsežni vestibul in od tod po širokem stopnišču v lokalitete I. in II. nadstropja.

Učilnice bodo svetle, zračne in prostorne. — Predvidene so tudi prhe, učne sobe za ročno delo, risalnica, zbornici, kabineti, pisarni, soba za učila, prostori za šolsko polikliniko in kuhinjo itd. Zgradi se tudi telovadnica s šolskim odrom, ki bo močno pripomogel k udejstvovanju PRK in k prireditvam šolske mladine sploh.

Nedvomno je, da je z novo šolsko stavbo storjen velik korak naprej; v sodobno urejenih in higijenskih prostorih bo mladina črpala osnove za odrasle dneve v prid in dobro celokupnemu jugoslovanskemu narodu. Škofjeloški šolski občini moremo na odlični kulturni pridobitvi samo čestitati. D.

Naši čevljarji proti Bat'ovi tovarni

V nedeljo dopoldne je zborovalo v Mestnem domu okoli 150 članov Zadruga čevljarjev za sodni okraj Ljubljana. Izredni občni zbor je otvoril s pozdravom vseh gostov gosp. Jernej Perdan.

Načelnik zadruga čevljarjev iz Maribora gospod Anton Krajcar je nato poročal o kongresu avstrijskih čevljarjev v Celovcu. Kljub organizaciji je položaj avstrijskih čevljarjev slabši nego pri nas. Glede davkov je povedal, da so težko breme za naše čevljarje ter je dal nekatera navodila, kako naj čevljarji postopajo pri prizivih.

Zastopnik Zveze obrtnih zadrug gosp. Franc Iglič je nato govoril, da niso na občnem zboru tudi zastopniki naše čevljarske industrije. Samozvest naših čevljarjev je še vedno premajhna. Prečital je spomeniko Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani na ministrstvo za trgovino in industrijo, v kateri čevljarji izjavljajo, da bi z zgradbo Bat'ove tovarne v naši državi narasla brezposelnost v čevljarski stroki, ki je že itak socialno siromašna.

Prizadetih bi bilo nad 200.000 čevljarjev v državi. V spomeniki zadruga prosi ministrstvo, naj ne da dovoljenja za zgradbo, zaščiti pa je treba domačo čevljarsko industrijo, ki lahko krije vse domače potrebe.

K protestu proti zgradbi Bat'ove tovarne je govoril še Anton Krajcar. Povdaril je, da bo poleg zelo razširjenega šušmarstva uničevala našo čevljarsko obrt še Bat'ova tovarna, proti kateri se moramo boriti, da nam ne odvzame še ta bori kruh. Govornik je oemnil, da bo odšla k ministru posebna delegacija v Beograd in pozval še druge čevljarske zadruga naj skličejo protestne občne zборе.

Na občnem zboru so sprejeli resolucijo na ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu, na kraljevsko bansko upravo Dravske banovine v Ljubljani s prošnjo, da se zgradba tovarne Bat'e, v naši državi ne dovoli. Prosil so tudi zbornico za TOI v Ljubljani, naj jim pomaga v tej akciji. V opravičilo protesta so navedli v resoluciji razloge, da bi bilo v Dravski banovini z ustanovitvijo tovarne Bat'e približno 20.000 ljudi brez zaslužka. Tovarna Bat'a bi namreč ustanovila v vseh krajih držve tudi popravilnice in bi s tem odjedala čevljarjem kruh. Bat'a obljublja, da bo zaposlil 5000 delavcev v tovarni, 50.000 mojstrov pomočnikov pa bi s tem prišlo ob kruh. Država bi izgubila dohodke, ki jih je Bat'a doslej plačeval za carino in izgubila bi tudi davke, ki so jih doslej plačevali domači čevljarji. Čevljarji Dravske banovine ne nasprotujejo napredku in industrijalizaciji obrti. Banska uprava naj jim dovoli ustanovitev velike moderne tovarne čevljev v Dravski banovini. V petih letih bi v vsej državi bilo zgrajenih pet takih domačih tovarn, ki bi v ceni in kakovosti nadomestovali tovarno Bat'o. H koncu izražajo dano vsi zaupanje Nj. Vel. kralju in kraljevski vladi z vero, da vlada ne bo v radi tujega podjetja zavrgla četrt milijona zvestih domačinov in državljanov.

Predsednik beogradskega združenja čevljarjev g. Vlada Vasić je izrazil solidarnost s slovenskimi čevljarji. V imenu zbornice za TOI je pozdravil zborovalce gospod Jurij Koc. Po govorih gospoda Krajcarja in Breskvarja je bil izredni občni zbor zaključen.

Smrten padec dveh deklic z vlaka

Vrata kupeja so se med vožnjo odprla, padli sta iz drvečega vlaka in obležali takoj mrtvi.

Litija, 14. sept. 1930.

V nedeljo dne 14. sept. t. l. sta padli med postajama Kresnice—Litija iz drvečega vlaka Ela Keržan in Fani Zidar ter se smrtno ponesrečili.

Ela Keržan se je odpravljala v nedeljo dopoldne s svojo nečakinjo Fani Zidar na obisk k svojemu bratu v Devico Marijo v Polju. Obe g. Keržan, trgovec in gostilničar v Gradcu pri Litiji, ji je še prigovarjal, da naj ostane doma in pomaga materi v kuhinji. Hčerka pa je vseeno nič hudega sluteč z nečakinjo odšla. Popoldne sta se z vlakom, ki privozi v Litijo ob pol treh, vračali domov. Med postajami Kresnice—Litija, kjer stoji v bližini proge njujtin dom, sta hoteli pomahati z roko svojim staršem v pozdrav. Odšli sta iz kupeja in stali pri vratih, kar pa je postalo za njiju usodno. V momentu, ko je privozil vlak skozi predor in most ter prišel na ovinek, ki ima na severni strani kamenito steno, so se vrata iz neznanega razloga odprla in obe deklici sta padli iz drvečega vlaka ter ju je zračni puh vrgel ob približno 1 m oddaljeno steno. Obležali sta v jarku, ki je izkopen ob steni. Bili sta takoj mrtvi.

Glas o tej nesreči se je hitro razširil po vsej Litiji in ljudje so strahoma ugibali, ali sta nesrečnici domačinki ali ne. Na kraj nesreče so takoj prihitali orožniki in mnogo ljudstva; vsem se je nudil strašen prizor. Prostor ob progi je bil ves okrvavljen, v jarku pa sta ležali mrtvi 13letna Ela Keržan in 12letna Fani Zidar. Potegnili so ju iz vode, ki se je od deževja v jarku nabrala in ju položili v travo na drugo stran proge.

Tragična nesreča vzbuja med ljudmi, posebno pa še med součenkami pokojne Ele, veliko sočutje s starši. Elini starši so popolnoma obupani, kajti ona je bila njihov zadnji otrok, ki še ni bil preskrbljen. Pokojna Ela je obiskovala šteti razred tuk. osnovne šole in je bila med součenkami zelo priljubljena. Rodbina naša sožalje.

Strela jo vrgla ob tla

Poljčane, 14. septembra.

Skoro ne mine pri nas zadnje čase dan brez nevihte. Iz temnih oblakov, ki se nakopičijo okrog zelenega Boča švigajo strele v takih dneh, da je strah in groza. Vsak se ob tem času spomni zadnjega neurja, ko je treščilo v županovo zidnico v Cerju, ki je pogorela do tal in je nezgoda zahtevala tudi človeško žrtve. Tako je tudi zadnji petek skoro zahtevala svojo žrtve.

V jutro nas je še pozdravilo solnce in še sanjalo se ni nikomur, da bo prišla huda ura, ki se je približala zgodaj popoldne s čudovito naglico. Komaj smo se prav zavedli, pa je že bila tu.

Bliski so se menjavali z gromom v krajših in daljših presledkih. Nenadoma pa se je zelo strahno zabliskalo in tudi že udarilo v neposredni bližini v Poljčanah, in sicer v električni vod, ki je napeljan poleg Hauptmanove hiše. Notri pa je slučajno likala hčerka z električnim likalnikom, kar je bilo zanjo usodno. V tem momentu jo je namreč vrglo ob tla, kjer je oplazena od strele obležala nezavestna, stiskajoč v osmojenj roki krčevito električni likalnik, ki so ji ga nato le s težavo odstranili.

Navzlic temu, da so jo z umetnim dihanjem skušali spraviti k zavesti, se domačim to ni posrečilo. Šele poklicani zdravnik dr. Hronovsky jo je poklical v življenje. Vendar pa bo še trajalo nekaj časa, da bo ponesrečenka popolnoma okrevala.

Strašen zločin v Beogradu

3. septembra je nenadoma izginila Danica Milenković, sestra advokata Milenkovića. Kljub neumornemu poizvedovanju ni bilo mogoče najti nobene sledi za njo. Šele po devetih dneh iskanja se je zadeva na strašen način razjasnila.

Danica Milenković je bila žrtve npravnega zločina. Morilec, orožnik Gjorgje Živaljević, je po gnusnem nasilnem dejanju dekle zadavil in jo vrgel v jamo stranišča bližnjega topčiderskega parka, da bi zabrisal vsako sled za seboj.

Njegov zločin bi morda sploh ne prišel na dan, če bi ne bil sprejel advokat Milenković od neke žene iz notranjosti Srbije pismo, v katerem mu sporoča, da je bila o priliki svojega bivanja v Beogradu priča prizora, ki bi morda doprinesel k razjašnjenju zagonetnega izginotja njegove sestre. Videla je ob petih popoldne dekle, slično v časopisih objavljeni fotografiji Danice Milenković, v družbi nekega orožnika in sicer je slednji pridrževal dekle, ki se je hotelo iztrgati iz njegovih rok. Tudi druge priče so izpotožile, da so videle omenjeni prizor. Treba je bilo torej izslediti dotičnega orožnika, kar bi se pa ne posrečilo, če bi se slednji ne bil sam izdal. Pekla ga je vest in svojemu tovarišu je zaupal svoj zločin. Njegov tovariš tudi ni mogel te strašne vesti obdržati zase in sporočil jo je komandantu topčiderske orožniške postaje, svojemu predstojniku, ki je takoj odredil Živaljevičovo razorožitev in aretacijo.

Pri obdukciji trupla je bilo ugotovljeno, da je dobila Danica v borbi z Živaljevičem več težkih poškodb, vendar je umrla zadeta od srčne kapi in ne od njegovega davljenja.

Dražba v gradu grofa Szaparija

Grof je imel 80 razkošno opremljenih sob.

Murska Sobota, 15. sept.

Znano je, da je bil grof Szapary tako zadolžen, da ni mogel več upravljati svojega ogromnega veleposestva in da je sodnija zaradi tega sklenila prisilno prodajo njegovih premoženj. Dražba se je že pred približno enim mesecem začela, bila pa je ustavljena ter je izgledalo, da v Murski Soboti ne bo dovolj resnih interesentov za pohištvo, ki je pač velike umetniške vrednosti.

Med tem se je prodaja na novo organizirala. Vrši se iz proste roke in se začne v četrtek 18. t. m. Vršila se bo vsak četrtek, petek in soboto nepretrgoma tri mesece, to je do vključno 30. novembra. Ker je za premoženje v gradu grafa Szaparija vladal velik interes tudi v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Gradcu in na Dunaju, je pričakovati, da bodo sedaj prišli reflektanti spet v velikem številu v Mursko Sobotu.

Za knjižnico, ki je ogromne vrednosti, se interesirajo poleg dunajskih tudi neki pariški trgovci, pa tudi ljubljanska univerza. Knjižnica se pa ne bo prodala še sedaj, ker se prične najprej prodaja pohištva in se bodo v prvih treh dneh prodajale po možnosti celotne garniture. Inventar je ogromen, ker šteje grad v Murski Soboti 80 opremljenih sob, ki so prenatrpane s pohištvo.

Nesreče in nezgode

Ljubljana, 15. septembra.

Danes so v javno bolnico prepeljali 16letnega slugo Janeza Pokornega, stanujočega za Bežigradom. Popoldne je v »Novi založbi«, kjer je uslužben, odpiral na lestvi okno in padel ter si zlomil desno nogo. — Delavec Josip Kos je pri delu v Strojnih tovarnah in livarnah imel opravka z električno svetilko s pokvarjenim stikalom. Električni tok ga je omamil in so ga nezavestnega morali odpeljati v bolnico. — Težka nesreča se je pripetila 69letnemu delavcu Leskovski Ivanu. Bil je zaposlen pri neki stavbi v Devici Mariji v Polju, ki jo gradi tvrdka Ogrin. Na odru, kjer je peljal samokolnico z malto, se je obrnila deska in padel je 4 m globoko. S težkimi poškodbami so ga prepeljali v bolnico. — Ravnotako težke poškodbe je zadobil 57letni državni cestar Jelovšek Janez iz Dola. Že dne 10. t. m. je urejal cesto. Milo je privozil tovorni avto ter zadell ob njegov voziček, tako da je sam cestar padel in obležal nezavestno s težkimi poškodbami. V bolnico so ga prepeljali šele danes, kajti bil je tako slab, da prej transporta ne bi prenesel.

Iz pestre policijske kronike

Ljubljana, 15. septembra.

Zasledovani F. Alojzij iz Sv. Jurija v Slovenskih Goricah je prodal v Lormanju popolnoma novo kolo znamke »Puch« za 920 Din. Par dni po prodaji so ga videli, ko je na dirkalnem kolesu peljal skozi Lormanje in je tudi to kolo bržkone kje ukradel.

Kolesar

Policija zasleduje tudi P. S. iz Senčurja, ki je radi tatvine večkrat predkaznovan, ker je sumljiv, da je ukradel g. R. Zormanu iz nezaklenjene vože moško kolo znamke »Sport«, vredno 950 Din.

Zasledovanje tatu

Policija išče delavca J. Gregorina iz Spodnje Brezovice, ki je obsojen radi tatvine na 6 tednov zapore. Gregorin je brez stalnega bivališča ter izvršuje okrog tatvine koles in razne goljufije.

Uro mu je odnesel

Tesar Rombo Rudolf je naznanil, da mu je na velesejmu odnesel brezposelni delavec Klopčič Alojzij srebrno uro, ki mu jo je izročil v varstvo.

Velika tatvina

Neznani tat se je splazil skozi odprto prtično okno v spalnico g. A. Kozmana v Metelkovi ulici št. 3 in mu odnesel 3 zlate damske ovratne verižice, zlato uro, otročje zlato ovratnico, 3 zlate zapestnice, 2 para zlatih uhanov z dijamanti, 3 igle zaponke in še nekaj druge zlatnine in srebrnine ter 400 Din v gotovini. Skupna škoda znaša ca. 12.650 Din.

S. Ivan in G. Ivan sta se v soboto zvečer v neki gostilni napila. Nato sta pa začela streljati. Vsi gostje so se strašno razburili ter pozvali policijsko pomoč. Izkazalo se je sicer, da sta streljala le s strašilno pištolo, vendar je moral S. romati v policijske zapore, da prespi mačka.

100 Din ga je stalo hlajenje

Ključavničar Luzner Franc je prijavil na policijo, da se je s svojo zaročenko nahajal v nedeljo zvečer ob 10. uri v Tivoljskem parku na klopi nad sankališčem. Prišli so 4 hrvatsko govoreči mladeniči, ki so ga vprašali, kaj dela tam. Odgovoril jim je, da se s svojo zaročenko hladi. Zahtevali so od njega naj se odstrani, dekle pa naj pusti njim. Ker se je Luzner silno prestrašil, jim je ponudil bankovec za 100 Din, ki so ga seveda hitro vzeli in izginili. Ker je bilo temno, ni mogel spoznati napadalcev in tudi patrulja, ki je odšla takoj po prijavi v Tivoli, jih ni mogla slediti.

Dnevne vesti

— **Prince Alfonz Orleanski v Beogradu.** Na zemunskem letališču je pristal v nedeljo s svojim letalom stric španskega kralja Alfonz Orleanski, kjer so ga pozdravili zastopniki kralja polkovnik Krstić ter španski in romunski poslaniki na našem dvoru. Po kratkem prestanku je prince nadaljeval let v Bukarešto.

— **Pomočnik bana dr. Pirkmajer** danes 16. in v petek 19. t.m. zaradi odsotnosti ne bo sprejemal strank.

— **150letnica Bačke Palanke.** Bačka Palanka je v nedeljo proslavila 150. leto, odkar obstaja. Slavlja so se udeležili tudi mnogi Beograjčani, kakor tudi zastopnika nemškega in avstrijskega poslanstva.

— **Zasedanje Zveze mest v Ljubljani.** 29. t. m. bo v Ljubljani zasedal poslovni odbor Zveze mest. Na to zasedanje so povabljeni zastopniki Beograda, Cetinja, Dubrovnika, Karlova, Ljubljane, Maribora, Mostarja, Niša, Novega Sada, Osijeka, Pančeva, Sarajeva, Skoplja, Splita, Šabca, Zagreba in Zemuna.

— **Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov** — Sekcija Ljubljana ima članski seštanek v petek, dne 19. septembra ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1 (II. nadstropje). Na dnevnem redu so za dve, ki so zvezi s predstojajočo glavno skupščino v Splitu; obenem se bo ugotovil potni program. Vabljeni so poleg vseh članov tudi oni gostje, ki so priglasili udeležbo na skupščini.

— **Likvidacijska masa bivše gospodarske poslovalnice.** Bivša ljubljanska direkcija južne železnice v Ljubljani je oskrbovala svoje nameštence preko gospodarske poslovalnice (aprovizacije), ki je po prevzemu Južne železnice v državno upravo prešla v last državnega erarja. V toku let je imovina te ustanove narasla na vsoto več ko 11 milijonov Din, nastala je iz čistega dobička za prodajo blaga železniškemu osobju. Po likvidaciji gospodarske poslovalnice je bilo sklenjeno likvidacijsko maso predati humanitarnim namenom, in sicer 1.5 milijona Din bolniškemu fondu državnega prometnega osebja za zgraditev sanatorija za bolne na pljučih, ostanek pa se porabi za ustanovitev fonda za gradnjo stanovanjskih hiš železniškemu osobju na področju ljubljanske direkcije.

— **Slovensko planinsko društvo** naznanja, da je bila Krekova kočna na Ratitovcu s 15. septembrom zatvorjena. — Koče v Triglavskem pogorju ostanejo do nadaljnjega še otvorene.

— **Črna prst.** Slovensko planinsko društvo naznanja, da je zaprlo Orožnovo kočno z dnem 15. t. m.; Malnerjeva kočna je do nadaljnjega še odprta in oskrbovana.

— **Volna, bombaž, nogarice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. —166

— **Velika racija na šoferje v Zagrebu.** Zagrebško prometno redarstvo je včeraj popoldne priredilo veliko racijo na šoferje. Policijski organi so ustavili vsako motorno vozilo in zahtevali od šoferja, da pokaže voznik list. Aretirani so bili 4 šoferji, od katerih sta bila dva pijana.

— **Avtomobilska nesreča pri Samoboru.** Zidarski pomočnik Vekoslav Vizjak in brivski pomočnik Ivan Stepić sta v soboto zvečer po prejemu plače malo globlje pogledala v kozarec. Ker ni prave zabave brez ženske družbe, sta poiskala svoje znanke Marijo Trajber in Stjepko Firer. Pred gostilno, v kateri je omenjena družba nameravala nadaljevati veseljačenje, je sedel šofer Gjuro Brnjari v svojem taksiu. Ker je bil slednji tudi že malce »dobre volje« so začeli pogovor in se domenili, da se odpeljejo v neko gostilno na Dubravi, 8 km od Zagreba. Šofer se je radi svoje pijanosti bal policijske racije, ker je Dubrava še v okolišu zagrebške policije, zato so po kratkem odmoru nadaljevali vožnjo proti Samoboru. Vozil je z neznanom brzino, zato ni čuda, da je pri Rakitju, nedaleč od Samobora podrl dva obcestna kamna, nakar se je avto zakotalil v globok jarek in pokopal pod seboj potnike. Stirji so zadobili težke poškodbe in obležali nezavestni, le Firerjeva je dobila zgolj lažjo rano na roki in opozorila šoferja, kmalu potem mimovozečega avtobusa podjetja »Tapred«, ki je naložil ranjence in jih odpeljal v Zakladno bolnico.

— **Največja opekarna v državi zgorela.** Na povsem nepojasnen način je včeraj objel plamen veliko opekarno Josipa Müllerja v Indiji. Požar je zavzel naenkrat take dimenzije, da je bila gasilska pomoč brezuspešna. Škoda znaša nad 6 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da je lastnik nedavno znižal zavarovalnino od 4 na 2 milijona, tako, da trpi učinkovite škoda 4 milijone.

Ljubljana

Torek, 16. septembra 1930. Ljudmila. Pravoslavni: 3. septembra, Sodimir.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Leustek na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

— **Mestno kopalništvo na Ljubljani** so včeraj 15. septembra zaprli.

— **Društvo »Skrb za mladino«** v Ljubljani. Danes ob 20. uri se vrši v posebni sobi gostilne »Pri Bončarju«, Sv. Petra cesta, izredni občni zbor. Pridite polnoštevilno.

— **Čigav je deček.** Delavec Marinko Peter je šel po naročilu po tri vole v Medvode. Ko se je vračal proti Ljubljani je srečal približno 10-letnega dečka, ki mu je na vprašanje odgovoril, da gre domov na Dolenjsko. Marinko mu je po-

jasnil, da ta cesta vodi na Gorenjsko. Deček se je vrnil z njim v Ljubljano ter mu pripovedoval, da je prišel v Ljubljano s svojim starim očetom z Dolenjskega. Več mu ni znal povedati. Ker se mu je deček smilil, ga je vzel k sebi. Zdej je pa prijavil policiji zadevo s prošnjo, da se pobriga, da pride deček na svoj dom.

Maribor

m **Krstna slava rezervnih častnikov.** Včeraj popoldne je tukajšnje društvo rezervnih častnikov in bojevnikov slavilo svojo krstno slavo v spomin onih, ki so padli za osvobodjenje. Cerkevne obrede sta opravila vojaški duhovnik Zavadlav in Trbojevič. Slavnostni nagovor pa je imel predsednik Perhavec. Slavnosti so se poleg rezerv. častnikov in bojevnikov udeležili četa 45. pešpolka in vojaška godba, inspektor dr. Schaubach, polkovnik Stojadinovič, sreska načelnika dr. Ipavica in dr. Hacin, predstojnik policije nadsvetnik Kerševan, magistratni ravnatelj Köhler, oba poveljnika tukajšnjih polkov, zastopniki Narodne obrane, Sokolske župe, Zveze kulturnih društev, šol itd. Proslava je opazovala veliko množico občinstva.

m **Jubilej prosvetnega delavca.** Včeraj v torek je tu slavil 75letnico svojega rojstva in obenem 50 letnico mature na učiteljski v Kopru upokojeni nadučitelj g. Josip Semulič. Semulič je bil rojen v Brestovici na Krasu, učiteljeval pa je po Brdih, Tolminskem in nekaj let po vojni na Štajerskem, kjer je bil upokojen in se je stalno naselil v Mariboru. Jublantu, ki je s pokojnim Volaričem pioniriral na naši skrajni zapadni narodni meji, želimo še veliko let!

m **Matura.** Med zadnjimi učiteljskimi 4. letnika, ki so te dni napravili matura v Ljubljani, sta tudi Mariborčana gg. Roman Košutnik in Nande Vusar. Poslednji se bo kot baritonist posvetil petju in odide na konservatorij v Ljubljano.

m **Smrt obmejnega narodnega delavca.** V nedeljo zvečer je umrl v št. Ilju v Slov. goricah v 90. letu starosti veleposestnik Fran Puher. Umrl je ob času, ko je tamkajšnji Sokol imel svoj prvi nastop. Pokojni Fluher je bil poleg župana Thalerja dolga desetletja prvi borec za narodno stvar in je bil lani zaradi tega odlikovan z redom sv. Save. Pokopali ga bodo danes.

m **Smrt ugledne usmiljenke.** V tukajšnji bolnici je v nedeljo v 71. letu starosti umrla bivša prednica sester v samostanu sv. Vincencija Padovanskega Placida Perdeller, po rojstvu Tirolka. V mariborski bolnici je bila že od leta 1882. kot usmiljenka, pozneje pa 25 let kot prednica. Doživela je ves razvoj bolnice od 60 do 500 postelj in k temu razvoju je sama zelo veliko doprinesla. Pogreb sestre Placide bo danes ob 14.30 iz upravnega poslopja tukajšnje bolnice na magdalensko pokopališče.

m **Tujski promet.** V prvi polovici t. m. je bilo pri tukajšnjem zgleševalnem uradu prijavljenih 1090 tujcev, od teh 305 inozemcev.

m **Konec kopanja.** Kopalniška sezona v kopalnišču na Mariborskem otoku se je z včerajšnjim dnem 15. septembra ukinila. Pozabljeni ali izgubljeni predmeti se bodo pri mestnem gradbenem uradu v Franciškanski ulici 8-I.

m **Zboljšana hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6** v A razredu opoldne in zvečer Din 8.30, v B razredu Din 12.30, v C razredu Din 14.30. Priglašajte se!

m **Tatvina v cerkvi.** V nedeljo popoldne je cerkovnik cerkve sv. Magdalene zaslužil neko ljudmilo Štark iz Jarenine, ko je ravno hotela vzeti pri z nekega stranskega oltarja. Cerkovnik je pozval stražnika, ki je štarkovo aretiral in našel pri njej dragoceni prt z plavnega oltarja ter obtožnico radi tatvine poljskih priidelkov. Z ozirom na to oboje je bila štarkova izročena v sodne zapore.

m **K filmu?** Torbarski pomočnik J. K. je v soboto javil policiji, da mu je istega dne popoldne neznanokam pobegnila 19letna žena Terzija, ki je odnesla s seboj tudi vse svoje stvari in hranilno knjižico s 5000 Din. Nesrečni mož je trdil, da se je žena odpeljala v spremstvu treh neznancev in, ker je vedno dopisovala z različnimi filmskimi podjetji, sumi, da je odšla na Dunaj ali v Berlin.

m **Sirovost.** Na Ranci pri Pesnici je sunil nek starejši kmečki fant 7letnega posestnikovega sina Franca Pesla tako sirovo, da je deček padel in si zlomil desno roko.

Celje

* **Smrt velike dobrotnice.** V soboto ob 4. popoldne je v svoji vili v Zavodni zadeta od kapi umrla g. Ana Filipič, vdova Kern, roj. Sima. Rajna je bila vdova po pokojnem odvetniku dr. Filipiču. Premnogo revežev pozna to izredno dobrodelno ženo, saj je skozi desetletja s svojimi karitativnimi akcijami, mnogokrat pa s lastnimi sredstvi pomagala mnogim sramežljivim siromakom, ki bi jih morda kaka javna pomoč ne dosegla. Mnogo gorja je lajšala in mnogo solza brisala, zlasti pa v zadnjih letih, ko je bila predsednica Gospejnega društva. Dosegla je starost 66 let. Pogreb bo danes popoldne ob 16. na mestno pokopališče. Celjski reveži jo bodo vsikdar ohranili v hvaležnem spominu.

* **Radi Javne kuhinje v Delavski zbornici** smo dobili v zadnjem času mnogo dopisov in vprašanj, na katere ne moremo posamezno odgovarjati. Poizvedovali smo in izvedeli, da se dela že bližajo koncu ter da bo kuhinja že ta mesec začela delovati.

* **Sprejem v naše državljanstvo.** V državljanstvo kraljevine Jugoslavije je bil sprejet bivši romunski državljani g. Anton Pihl, zasebni uradnik v Celju.

* **Mestni avtobus Celje-Dramlje** se bo ob sredo radi slabega obiska ukinil, sicer pa bo vozil kakor doslej.

* **Nov transformator** bo postavila mestna elektrarna na Ostrožnem. Komisijski ogled se bo vršil v sredo 24. t. m. ob 16.30 v sestankom pri javni bolnici.

Uboj pred velikim senatom

Včeraj se je pod predsedstvom predsednika okrožnega sodišča dr. Vidoviča vršila razprava proti 19letnemu Vincencu Strahu, ki je 21. junija v Podplatu zabodel z nožem v srce posestnikovega sina Franca Hermansa, tako da je ta takoj izdihnil. Omenjenega dne so fantje v gostilni igrali karte. Martin Ogrizek, ki je ves čas izgubljal, se je odpravil domov. Strah ga je skušal zadržati, Hermans pa je Straha nagovarjal, naj ga pusti, ko je vendar že toliko izgubil. To pa je Straha tako razjezilo, da je potegnil svoj nož ter ga zasadel Hermansu naravnost v srce. Hermans je bil takoj mrtev. Strah pa je naprej divjal in zabodel v stegno še Vincenca Hermansa, ki mu je skušal vzeti nož. Pri razpravi se je Strah zagovarjal, da je bil močno vinjen, vendar so pa prič izpovedale, da temu ni bilo tako. Zagovarjal je odvetnik dr. Ogrizek. Senat ga je obsodil na 7 let robije in na plačilo odškodnine.

Tržič

Novo šole. Agilni Dolinci, so postavili v lepem Putehofu, novo enorazredno šolo. Čeprav je bilo treba mnogo žrtvovati, so s pomočjo g. dr. Karla Borna v kratkem času dovršili lepo stavbo. Slovensna blagoslovitev se je ob obilni udeležbi vršila v ponedeljek popoldne. Zastopani je bil Kraljevniški odbor z g. dr. Bornom in g. ravnateljem Sonnbihlerjem na čelu. Za upravitelja šole je imenovan g. Belihar, ki je dosedaj učiteljeval v Tržiču. Obiskovalo bo šolo okrog 40 otrok, ki so do sedaj morali hoditi v dokaj oddaljeni Tržič. Drugo, novo krasno dvorazredno šolo, so si postavili pridni Lomljani. Blagoslovitev iste bo v nedeljo popoldne. Z poukom pa pričnejo že v ponedeljek. Za upraviteljico je začasno imenovana gđ. Grom, učiteljica v Tržiču. Novim šolam želimo polno uspeha v odganjanju svojega naraščanja.

Požar. V petek zvečer ob pol 2. je glas trobentača naznanil meščanom, da gori. Vnelo se je tovarniško poslopje g. Smuka v Retnjem. K sreči so ogenj domači takoj zapazili in je bil požar takoj v kali zaduščen.

Rakek

Sokol Rakek—Unec bo imel danes v nedeljo veselico v sokolskem domu na Rakeku.

Pod vagonom orient-ekspresa. Dva mlada fanta so oni dan potegnili obmejni orožniki iz pod vagona orient-ekspresa, kamor sta zlezla, da bi najcenejše in brez potnega lista prišla v Francijo, kjer sta si hotela poiskati dela, kakor sta povedala na komisariatu. Od saj sta bila vsa črna. Doma pa sta tam nekje pri Ljubljani. Odpremili so oba v Ljubljano, kjer jima bodo že izbili muhe za take pustolovščine.

Sejm. V torek bo na Rakeku sejm, kramarski in živinski. Pričakuje se, da bo precej kupčije, posebno z živino.

Po lepil in solnčnih dneh je zopet začel padati dež in sicer v prav hudih nalivih. Poljedelce precej ovira pri pospravljanju pridelkov.

Čitija

Jugoslovanci. Dnevnik »Jugoslovanci« se dobi vsak dan pri trafikantini g. Vizler ob mostu. Občinstvu pa priporočamo, da ga zahteva tudi po vseh gostilnah in čitalnicah, kajti še vedno ne vidijo vsi nujnosti tega časopisa.

Poset velesejma. Velesejem v Ljubljani je posetilo v četrtek pod vodstvom svojih učiteljev nad 50 litijskih šolarjev.

Renoviranje Sokolskega doma. Staro ravno asfaltno streho na Sokolskem domu so nadomestili z novim nepremočljivim asfaltom, kar je bila že tudi skrajna potreba. Stroški za to streho znašajo okrog 24.000 Din. Potrebno bi bilo tudi še namazati tla telovadnice z oljem, da bo tudi šolski deci brez škode za zdravje dostopna.

Prazni zapor. Zapor v litijski sodnici so že od ponedeljka prazen, kar je gotovo redek slu-

Kočevje

Divizijski general Sava Tripković v Kočevju. V soboto popoldne se je pripeljal z avtomobilom v Kočevje komandant ljubljanske divizije general Sava Tripković. Ustavil se je v hotelu »Pri solnce«, kjer ga je posetil sreski načelnik g. A. Platzter.

Nevarna pot. Ob stezi, ki vodi od stare tekstilarne proti Rudniku, je jama, iz katere bruhajo večje količine vode. Ta jama je že nekaj časa nepokrita, kar je zelo nevarno. Jama je globoka okrog 10 m, od katerih odpadejo 4 m na vodo, ki je na dnu. Po stezi, ki vodi tik jame, hodijo otroci v šolo in delavstvo v službo. Kako lahko bi se pripetila nesreča, zlasti ponoči. Stopiš za par centimetrov od steze, padeš v jamo, iz katere se težko rešiš, in na lepem uto-neš. Oblast naj prisili posetnika parcele, da primerno pokrije jamo.

Higijena. Pred kratkim je tekstilarna napravila kanal do Rinže, po katerem naj bi se od-takala umazana voda. Ta voda se pa slučajno izliva baš malo pred krajem, kjer črpa Rudnik vodo za svoj obrat. To vodo vporabljajo na Rudniku tudi delavci za kopanje. V zadnjem času -a so delavci opazili, da ima voda razne kemične primesi, ki izhajajo gotovo od umazane tovarniške vode. Ali res ni bilo drugega izhoda?

Študentje. V nedeljo se je vršila v mestni župni cerkvi otvoritvena služba božja za dijake, v ponedeljek pa se je pričel pouk. Mesto je oživel od došlih dijakov, ki jih je tudi letos dovolj.

Poučitev »Ženitev«. Akademsko društvo ponovi v sredo zvečer Gogoljevo »Ženitev«, ki je pretekli teden zelo dobro uspevala. Cene za to predstavlo so znižane, da se omogoči obisk tudi renejšim slojem.

Bled

Obisk tujcev v letošnji sezoni na Bledu. Po statistiki tukajšnje Zdraviliške komisije je bilo na Bledu do 11. septembra 1930. 6175 Jugoslovancev, 4445 Nemcev, 3206 Avstrijcev, 2436 Čehov in 1581 drugih narodov. Vseh skupaj je bilo 17.843 tujcev, kar je v primeri z lanskim letom precej več, če pomislimo, da je bilo lani v vsej sezoni, ko je bilo vse bolj ugodno vreme komaj 17.000 tujcev.

Trzin

Na vozu je zaspal. V petek dopoldne okrog 10. ure se je vračal iz Ljubljane mlekár iz Škofljane pri št. Vidu in prijeto spal; za konja se ni menil, tudi hupe mimoidoči avtomobilov ga niso zbudile. Orožniki so ga zapisali in mu povedali, koliko bo njegovo spanje stalo.

Neprevidna kolesarka. Na poti med zavrti je na ostrem ovinku mlado dekle podrlo s kolesom 80letno A. S. K sreči je dekle počasi vozilo, sicer bi bila lahko hujska nesreča.

Cigani. Pri sv. Janezu na koncu vasi so se zopet utaborili cigani. Skoro celo leto smo imeli mir pred njimi.

Nov društveni dom. V Grobljah pri Domžalah si izobraževalno društvo tudi postavlja svoj društveni dom poleg misijonističnega. Dom je že pod streho. Delo bolj hitro napreduje kot pri nas. Ljudje so jim darovali kar po 1000 Din, dočim pri nas takih dobrotnikov ne poznamo.

Gasilno društvo je v nedeljo 15. t. m. prisostvovalo z novo motorno brizgalno vajam vse gasilske kamniške župe v Kamniku.

Nesreča pri delu. M. G., ki je zaposlen pri društvenem domu je padla na roko deska, v kateri je bil žebeč. Ta se mu je pri tem zasilil v dlan.

Višnja Gora

Odhod priljubljenega živinodravnika. Naš priljubljeni živinodravnik g. Jož. Drole, odhaja na novo službeno mesto v Oarski brod. Pogrešali ga bomo toliko bolj, ker imamo sedaj najbližnjega živinodravnika v Litiji, 5 ur hoda od Višnje gore. Gospodu Drolec pa kličemo ob slovesu: Prav lepa hvala za ves trud in požrtvovalnost med nami.

Trbovlje

Živahno gibanje trboveljskega Sokola. Celjska sokolska župa je poslala v Trbovlje župnega prednjaka br. Burjo, ki bo približno 14 dni vežbal tukajšnje sokolske oddelke. Včeraj se je vršila seja prosvetnega odbora Sokola, na kateri se bo razpravljalo o prosvetnem delu Sokola v tekoči sezoni in o pripravah za žalno proslavo 10-letnice nesrečnega koroškega plebiscita.

Razglas oddelka finančne kontrole. V smislu točke 6, čl. 18 točarskega pravilnika se redno odmeri tečajna taksa vsako 3. leto. V ta namen se vabijo vsako 3. leto z javnim razglasom v času od 1. do 15. septembra vsi točilci pičajo po sejmih, itd. naj predložijo najkasneje do 1. oktobra 1930 oddelku finančne kontrole v Trbovljah prijavo z vsemi podatki. Tozadevne uradne prijave se dobijo pri oddelku finančne kontrole v Trbovljah po 1 Din za komad.

Komisijki ogled stavbišča za novo šolo v Vodah. V soboto se je vršil komisijki ogled štirih stavbnih parcel, k se zdijo merodajnim krogom primerne za zgradbo novega šolskega poslopja na Vodah. Komisija, katere se je udeležil kot geološki izvedenec univerziten profesor g. dr. Hinterlechner iz Ljubljane, si je ogledala stavbno parcelo na Pravdičevem hribu, nato pa še parcele v Petelinovi vasi, parcele g. Dežmana na Njivi in končno parcelo g. Pusta nasproti nove bolnice. Ta ogled pa je bil le informativnega značaja, ker bo hanska uprava v kratkem sklicala anketo, na kateri se bo končnojavno rešilo vprašanje zgradbe šole v Trbovljah-Vode in v Hrastniku.

Občinski pogrebni zavod razglašajo, da naj se oni, kateri si želijo nabaviti kak spomenik, ali pa narediti napise, nemudoma zglasijo pri upravi pokopališča, da se ne bo zadnje dni pred Vsem svetnikom nakopičilo preveč takega dela. Po našem mnenju bi pa bilo tudi treba nekaj ukreniti da se spomenik v vojni padlih občanov primerno uredi.

Zagorje

Sraka. Še mlada je M. K., komaj 13 let stara, ali je navihana, da se ji ne najde kmalu para; ne zna namreč ločiti tuje lastnine od svoje. Povsod, kjer se ji nudi prilika, ima svoje dolge prste vmes. V nedeljo popoldne se je sukala okoli stojišča branjevke Marije M., ogledovala lepe reči in vpraševala za ceno posameznih predmetov; zraven je budno pazila, kam shranjuje branjevka denar. Ker je počelo deževati, se je branjevka trenutno odstranila in prinela plahto, da pokrije stojišče; ta kratek čas je porabila dekle in urno izmaknila branjevki s stojišča torbico s 440 Din in skrila vse skupaj v stopnišču zraven ležeče šole. Ko so ji prišli kmalu na to na sled, je bilo v torbici le še nekaj čez 200 Din, a ostali denar je porabila ali kje drugje skrila.

Kolesarska nezgoda. Te dni je vozil Avgust S. na kolesu svoje dekle proti Izlakam; radi preobremenitve kolesa je Avgust zgubil oblast nad vodilom in je zavozil v 84 let staro vdovo Klobučič in jo ranil občutno. Odana je bila takoj v ljubljansko bolnico in je njeno stanje do danes še kritično.

Samomor. V sredo popoldne so spremili mla-loštevili sorodniki in prijatelji na njegovi zadnji poti 56-letnega Franca Bokalja, rodom iz Kre-sniških poljan. Od leta 1921. je bil pri uslužben pri apnenicah g. Birolle in je bil na glasu kot dober in zvest delavec. Pred leti se je poročil z Marijo Burkelje, katere mu je prinesla v zakon dva nezakonska otroka, a najmlajša, 6-letna Franciška izhaja iz poslednjega zakona. Kakor čujemo, v družini niso vladale najboljše razmere in včasih je prišlo tudi do prepira, kar je usodopolno uplivalo na pokojnega, živčnega bolnega Bokalja. Tudi v torek proti večeru je nastal v družini prepri, čigar posledica je bila, da je odšel Bokalj iz hiše v ulico, kjer je imel svojo spalnico in se tam obesil. Okoli ene ure zjutraj so ga našli mrtvega. G. Repič je naglo prerezal jermen, na katerem je visel obupanec, vendar je bila vsaka pomoč zaman, ker je bil že štiri ure mrtev.

Maksa Cotiča zadnja pot

Maribor, 14. septembra.

Danes ob 16. uri so se zgrnile pred mrtvašnico na mestnem pokopališču na Pobrežju velike množice ljudstva, posebno Primorcev, da se za vedno poslovijo od velikega slovenskega in jugoslovanskega pionirja. Še nebo samo se je za-

grnilo s temnimi oblaki, ki so na Cotičevo krsto porosili nekaj drobnih kapljic, solz neba. Pogrebi so ga vzeli izmed vencev in šopkov rož, položili ga v krsto in odnesli do odprte jame, kjer že spi njegova hčerka Cirila. Pred krsto so mariborski častniki Dolane, Brozovič in Rehar nesli lep venec JNU, sledili pa so še veneci Jadranske straže, sorodnikov, znancev in šopki cvetja, ki so mu jih v slovo prinesli njegovi rojaki.

Centralo in ljubljansko sekcijo JNU je pri pogrebu zastopal g. Stanko Virant iz Ljubljane, mariborski častniki pod vodstvom tovariša Vekoslava Spindlerja so bili skoraj polnoštevno zastopani, njegove sobojevnike je predstavljala silovita borec in narodni voditelj g. dr. Gustav Gregorin, mariborsko mestno občino župan g. dr. Alojzij Juvan in ravnatelj g. Köchler, Jadransko stražo g. dr. Rapotec, »Jadranc« gospod dr. Bergoč, zastopani pa so bili tudi Klub Primork iz Ljubljane, Narodna obrana, Sokolska župa po g. dr. Boštjančiču, primorski pisatelj in kulturni delavec po g. dr. Šorliju, Janku Sameu itd. Ostali spreved, krog 2000 ljudi, so tvorili po večini mariborski Primorci.

Po opravljenih pogrebnih obredih je društvo »Jadranc« pod vodstvom pevovodje g. Laha, ki je pelo tudi že pred mrtvašnico, zapelo poslovilno žalostinko, Maksu Cotiču v slovo je pa prvi spregovoril pokojnikov edini še živeči brat in izmolil skupaj z vsemi navzočimi nad njegovo krsto »Oče naš...«. Že takrat so se zarosile vse oči, nekateri so glasno plakali. Se globlje pa smo občutili bolelost nad izgubo Maksa Cotiča in usodo njegove ožje domovine, ko je stopil k grobu senior mariborskih častnikov, g. Vekoslav Spindler in prišel svoj govor, globok in pretresujoč obenem.

V imenu Jadranske straže in Narodne obrane je spregovoril g. dr. Rapotec, spominjajoč se njegovega dela v Trstu in sploh na Primorskem, kjer je že pred davnimi leti zmagala čista jugoslovanska misel, katere veliki glasnik je bil pokojnik. G. dr. Bergoč mu je izrekel zadnje pozdrave »Jadranc«, pregnanega z domačih tal, kakor on. V imenu Cotičevih ožjih prijateljev in Primorcev sploh je spregovoril g. Karis, omenjajoč razne reminiscence iz pokojnikovega življenja. Ob koncu se je od mojstra-častnikarja poslovil kot zadnji še g. Franjo Pirc.

Na krsto je pričela padati črna gruda, zbrani tisoči so izkazali Maksu Cotiču še zadnjo čast in se razšli. Slava njegovemu spominu!

Največjo zalogo

kuhinjske posode kot aluminijasto lahko in posebno močno, emailirano modro, rujavno in sivo, prvovrstnih znamk, nudi le tvrdka z železnino

Stanko Florjančič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

Gledališče

Opozorjamo na razpis gledališkega abonmaja za ljubljansko Narodno gledališče. Priglasijo se sprejemajo še danes v veži dramskega gledališča, prihodnje dni pa v knjigovodstvu, ki se nahaja v zaodrisu naše drame. Zanimanje za letošnji abonma je zelo veliko, gledališči so ostali zvesti skoro vsi bivši abonenti, priglasilo se je pa tudi več novih. Gledališka uprava prosi vse ostale zainteresirane, da se čim prej javijo. Otvoritev nove sezone bo 1. oktobra. Otvoritvena predstava v drami bo »Sen kresne noči«, v opira pa »Knez Igor«.

Častni večer Fran Rusa, člana zbora naše opere. V soboto 20. t. m. se vprizori v ljubljanski operi ponovno Foersterjeva opera »Gorenjski slavček«. Ta večer ima svojo benefico član opernega zbora g. Franc Rusa, ki z nekaterimi kratkimi presledki deluje v slovenski operi od leta 1890 dalje, deloma kot član opernega zbora, v prvih letih naše opere pa tudi kot njen solist-tenorist. G. Rus je v gledaliških krogih znan kot vesten in vnet pevec, prav posebno ga pa še čislajo ljubljanski pevski krogi, katerih zvest in vnet sodelavec je že več kot 40 let. Zato opozorjamo na njegov časten večer in polno gledališče v soboto, naj mu bo dokaz izrednih simpatij, ki jih uživa v Ljubljani.

Velika gasilska vaja v Kamniku

Z 11 motornimi, 2 ročnimi brizgalnami in s 368 gasilci

Kamnik, 15. sept.

Včeraj je priredila kamniška gasilska župa v Kamniku veliko gasilsko vajo, katere se je udeležilo 13 v župi včlanjenih društev in sicer Kamnik, Vrhpolje, Stranje, Duplica, Radomlje, Lahoviče, Komenda, Domžale, Mengeš, Homec, Stob in Moste.

Zadnja taka gasilska vaja je bila leta 1926 v Radomljah, v bližnji bodočnosti se namerava še troje župnih vaj: v Lukovici, v Vodica in v Zgornjem Tuhinju. Pri včerajšnjem nastopu je sodelovalo 11 motornih in 2 ročni brizgalni ter

strehe, da je bilo veselje. Točno 40 minut je trajala vaja na Glavnem trgu, nato pa so nam gasilci pokazali še višinsko gašenje. Treba je bilo udušiti požar, ki je nastal na Kalvariji, nekako 80 metrov nad Kamnikom ležečem gričku. Tudi to vajo so izvedla društva Homec, Radomlje in Stranje v največjo zadovoljnost.

Po vaji so se zbrala društva na Glavnem trgu, kjer sta jim čestitala na uspehu starosta JGZ g. Turk in kamniški sreski načelnik g. dr. Ogrinc. Poudarjala sta vzvišeno nalogo gasilstva, pomagati v nesreči svojemu bližnjemu in

368 gasilcev. V akciji je bil tudi sanitetni oddelek z dvema avtomobiloma, rediteljsko službo so opravljali skavti, katerim je vneto pomagal mestni stražnik, odprt je bil tudi telefon in pripravljeno orožništvo.

Namen vaje je bil pokazati hitro razdelitev in nastop več gasilskih društev v slučaju večjega požara, da ne nastane zmeda in panika. Društva so imela nalogo pogasiti požar, ki je nastal v skupini hiš med Maistrovo, Mesarsko in Japljevo ulici ter Glavnim trgom.

Točno ob pol 2. uri je strel na Malem gradu naznanil pričetek vaje. Prva so bili na mestu kamniški gasilci z dvema velikima lestvama, v presledkih so nato prihajala ostala društva, ki so čakala pred Rodeltom. Društva so z veliko naglico zavzela odkazana jim mesta, postavila lestve in v kratkem so vodni curki obilali

izrazila svoje priznanje nad izvršno tehnično izvežbanostjo in vzorno disciplino vseh moštev, kar da je v glavnem zasluga neumornega in požrtvovalnega župnega načelnika g. Cerarja. V imenu društev se je zahvalil za izraze priznanja župni načelnik g. Cerar, ki je v svojem govoru izrekel tudi zahvalo vsem načelnikom in moštvom ter jih pozval, naj bodo vedno pripravljeni pomagati svojemu bližnjemu v nesreči.

Po govorih in fotografiranju se je razvil po Maistrovi ulici spreved, ki so ga otvorili kolesarji, sledile so brizgalne in ostalo orodje, spreved pa sta zaključila oba sanitetna avtomobila.

Velika »mokra vaja« je uspela nadvse pričakovano. Naša vrla gasilska društva kamniške župe so pokazala tako tehnično izvežbanost in vzorno disciplino, da jim moramo na uspehu iskreno čestitati.

Sokolstvo

Ustanovna skupščina Sokolskega društva Ljubljana IV.

Sokolsko življenje v Ljubljani se krepko razvija. Nedavno je bilo ustanovljeno društvo za Bežigradom, zdaj pa še novo sokolsko društvo za dolenski del Ljubljane. To je že peto sokolsko društvo v našem mestu.

V soboto ob 8. uri zvečer se je vršila ustanovna skupščina na vojaškem strelišču na Dolenski cesti. Strelišče je bilo ob tej priliki razsvetljeno z nešteti žarnicami in okrasno okrašeno z zastavami in zelenjem. Zlasti lepa je bila veranda, kjer se je vršilo zborovanje. Tu je bila nameščena kraljeva slika in sliki staroste Sokola prestolonaslednika Petra v sokolskem kroju in br. Gangla.

Ob napovedani uri se je zbralo na tej verandi veliko število sokolskega članstva, daleč preko 500, iz vseh ljubljanskih društev, kakor tudi iz Šiške, Most in Ježice. Ljubljansko sokolsko župo sta zastopala starosta br. dr. Pipenbacher in tajnik br. Flegar, mestno občino g. Likozar, 40. pešpolk komandant g. polk. Cvejič, Kolo jugoslovanskih sester s. Maša Gromova.

Zborovanje je otvoril v imenu pripravljalnega odbora br. Franjo Zebal, ki je pozdravil vse navzoče in podal kratko poročilo o delu za ustanovitve tega društva.

Starosta ljubljanske sokolske župe br. dr. Pipenbacher je nato prečital društveno upravo, ki je bila od župe imenovana:

Starosta: Zebal Franjo, namestnik Indof Franjo; načelnik: Antosiewicz Milan; namestnik: Blaž Milan; načelnica: Zupančič Mica; namestnica: Longyka Marija; prosvetar: Lulik Avgust; odborniki: polk. Cvejič Jovo, Pečnikar Anton, Vrbine Ivan, Pogačnik Drago, Lukež Matilda, Kolnik Lovro, Hlebič Jakob in Gerzinič Zorko; namestniki: Klemenc Franjo, Zajc Ivan, Kumer Matija, Pust Janez, Gerzinič Miro in Plečko Olga; nadzorni odbor: Grčar Tit, Jelačin Joško in Ogrin Ivan; namestniki: Poljak Lovro, Grom Maša in Škafar Srečko.

V lepem govoru je župni starosta nato želel novoustanovljenemu društvu najboljši uspehe v sokolskem delu. Čestitali so nato v imenu župana g. Likozar, za Ljubljano I. br. Podgoršek, za Ljubljano II. br. Krapež, za Ljubljano III. br. Blagajne, za Moste br. Pavšič, za Ježico br. Kregar in za Kolo jugoslovanskih sester s. M. Gromova.

Globok utis na vse prisotne je napravila krasna živa slika: V sijaju reflektorjev se je pokazala sokolova mladina, ki se klanja kralju Aleksandru I

Na predlog br. Zebala je bila poslana na naslov Saveza SKJ ta brožavka:

Sokolsko društvo Ljubljana IV. pošilja z ustanovne skupščine Nj. Vel. prestolonasledniku Petru, starešini SKJ iskrene bratske udanostne pozdrave.

Potem ko se je določila članarina na 3 Din, vpisnina na 5 Din, ustanovnina na 250 Din, je zaključil br. starosta z lepim govorom ustanovno skupščino.

Prepričani smo, da se bo novo društvo, ki ima že zdaj 475 članstva, 50 telovadcev, 40 telovadk ter mnogo dece in naraščaja, krepko razvilo, zlasti ko premaga enkrat prve ovire glede prednjaštva, telovadišča, telovadnice, orodja itd.

Zdravot!

Prva javna telovadba Sokolskega društva Ljubljana III.

Pred kratkim ustanovljeno sokolsko društvo Ljubljana III. je priredilo v nedeljo 14. t. m. že svojo prvo javno telovadbo. Na lepo okrašenem vrtu Kačičeve gostilne na Dunajski cesti se je zbralo popoldan precejšnje število občinstva in veliko število Sokolov iz ljubljanskih društev, iz Domžal, Ježice, Šiške in Most.

Točno ob 3. uri je prikorakalo na telovadišče pod vodstvom načelnice s. Gregoričeve 25 deklic, ki so prav lepo izvedle župne proste vaje. Sledil je nastop dečkov, ki so v dveh oddelkih po 10 pokazali živahne, zanimive raznoterosti, s katerimi so vzbudili pri občinstvu mnogo smeha in odobrovanja. Vrsta stasitih naraščajnikov iz Domžal je žela za svoj nastop na bradlji navdušen aplavz publike. — Pripomniti pa moramo, da so nekatere tezne vaje za naraščaj neprimerne! Pod vodstvom br. Ličana je sledil nastop 8 naraščajnikov iz domačega društva, ki so izvedli beograjske vaje zadovoljivo z ozirom na kratko pripravo. Petorica ženskega naraščaja pod vodstvom s. Gregoričeve nas je presenetila z nenavadno dobro izvedbo beograjskih prostih vaj. Sledil je nastop kombinirane članske vrste na bradlji pod vodstvom načelnika br. Černeta, ki je pokazala celo nekoliko dobro uspelih vrhunskih vaj in mešane vrste moškega in ženskega naraščaja domačega društva z preskoki čez konja s prožno desko. Načelnik domžalskega Sokola br. Vidmar je nato pripeljal na telovadišče svoj naraščaj (8 moškega, 4 ženskega), ki je izvedel jako dobro njegovo lepo kompozicijo ritmičnih prostih vaj. Telovadbo so

zaključili vsi oddelki s slikovito skupino okrog kraljeve slike ob sviranju državne himne. — Pri tej priliki je pozdravil vse navzoče društveni prosvetar br. Blagajne ter v lepem govoru očrtal pomen novega društva in pozval stariše, naj pošljejo svojo deco v sokolsko šolo. Na koncu svojega govora se je spomnil trpljenja naših bratov.

Vse telovadne točke je vzorno spremljal na glasovirju br. Lipovšek.

Po končanem sporedu se je razvila živahna zabava. Negodetov jazz-band je neumorno sviral plesalželjni mladini, v pavzah je pa navduševal občinstvo izvrstni pevski kvartet Glasbene Matice.

Sokolsko društvo III. je s svojim prvim uspehim korakom pred javnost pokazalo, da je sposobno za življenje in napredek.

Začetek je dober — le tako naprej!

Prednjaški tečaj Ljubljanske župe

Včeraj dopoldne so se zbrali vsi priglašeni polnoštevno v telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, kjer je otvoril tečaj župni načelnik br. Lojze Vrhovec. V imenu župe je pozdravil tečajnike starosta br. dr. Pipenbacher.

Tečajniki bodo dva tedna vsak dan 9 ur pod vodstvom preizkušenih strokovnjakov predelovali teoretično in praktično gradivo, ki je neobhodno potrebno za vsakega prednjaka.

Vrlim Sokolom želimo obilo uspeha!

Sokol v Prekmurju

V Rogoševcih je bila ustanovljena pred kratkim mlada sokolska družina, ki bo nacionalni steber v našem severnem Prekmurju. To bo močna trdnjava, če se bo tako naprej razvijala, kot se je do sedaj. Na občnem zboru, ki se je vršil pri g. Rafelu gostilničarju, so bili med drugimi tudi gg. Felicijan, finančni stražnik, ki vodi občni zbor, potem evang. župnik v Gor. Slavečih g. Kovač, šol. upravitelj v Gor. Slavečih g. Pojbič, potem g. Černi šol. uprav. pri Sv. Jurju, g. Kolb, trgovec, g. Beloglavac, šol. upravitelj iz Srdice in drugi. Upamo, da bo družina dobro napredovala, kajti že ima do 40 članov in tamburaški zbor, ki lepo napreduje. V načrtu pa ima tudi že društveni dom.

Hrastnik

Obdukcija pri Sv. Juriju ubitega Laznika je bila včeraj na Dobu. Kolikor smo mogli doznati, je nastopila smrt radi krvavitve v možganih, ki je nastopila po udarcu.

Občinska izolirnica, ki je obenem tudi občinska hiralnica, je bila v letošnjem letu vendar že enkrat temeljito popravljena. Stavba je dobila novo streho, vse je bilo preslikano.

Tukajšnji športni klub je priredil v nedeljo veselic v steklarniški brunilnici. Naši gostilničarji, ki plačujejo ogromne davke za svojo obrt, so prav nejevoljni, da se vrše steklarske veselice v zasebnih lokalih.

Šmartno pri Litiji

Svojega Sokola nameravamo tudi v kratkem pri nas ustanoviti, predpriprave se zato že vrše. Izvoljen je že pripravljalni odbor s šivim a mladeniško svežim znanim našim planincu Ferd. Tomažinom na čelu. 21 let je bilo skupno društvo Šmartno pri Litiji. Sedaj pa postanemo samostojni. Telovadnico in oder itak imamo. Čestitamo!

Zapeljive breskve. Gosp. Ivan Robas je imel zelo polno krasno breskev na svojem vrtu. — Nekomu se je pa zahotelo po sadežu in jo je kar brez vprašanja obral.

Jugoslovane, dnevnik Dravske banovine, ki prinaša šmarske in litijske novosti pod lastnim stolpcem, se ob nedeljah kljub temu, da so trgovine zaprte, dobi v veži trgovca Grudna. — Grudnovi trgovci, ki je solidna in točna posrežba, toplo priporočamo!

Radio

Ljubljana, torek, 16. septembra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. 13.00 Časovna napoved, borze, plošče. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Prof. Franc Penog: O strojih. 19.30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20.00 Plošče. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Dnevne vesti in časovna napoved. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 17. septembra. Popoldanski program odpade. 18.00 Radio-orkester: Schrammel. 19.00 Ga. Bartolova: Žena in alkohol. 19.30 Silvester Škerlj: Literarna ura. 20.00 Plošče. 20.30 Tristana in Izolda, plošče, prenos iz Zagreba. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 16. septembra: 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Zabavni koncert iz kavarne »Corso«. 20.15 Kulturna in društvena poročila. 20.30 Klavirski koncert Gizele Bech. Chopin: 24 Preludije. 21.10 Klasični večer godalnega kvarteta. Od 20.30 do 22.30 Jugoslovanski večer. 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Plesne točke (plošče).

Sreda, 17. septembra. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Kulturna in društvena poročila. 20.35 »Tristan in Izolda«, opera v 3 dej., kp. R. Wagner (plošče). Beograd, torek, 16. septembra: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Recitacije. 17.30 Koncert jazz orkestra. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.00 Čas in poročila. 22.15 Večerni koncert radio kvarteta. Sodeluje Fr. Štajer (pesmi).

Sreda, 17. septembra: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Mladinska ura (gdč. Bandić čita pravljice). 17.30 Popoldanski koncert radio kvarteta. 19.30 Umetnost mladinske poezije (predavanje). 20.00 Koncert komorne glasbe (prof. J. Mokranjac, cello in dr. Gerassimenko, klavir). 21.00 Narodne pesmi poje gdč. Bošnjaković. 21.45 Večerni koncert radio kvarteta. 22.30 Prenos koncerta ruških balalajk.

Banovinske in občinske davščine

V nedeljo smo obširneje poročali o pregledu naše zunanje trgovine, ki ga je za konferenco zbornic v Beogradu priredil zbornični tajnik g. Mohorič. Tudi Zveza industrijcev je pod gornjim naslovom za konferenco zbornic po svojem tajniku g. inž. Šuklje-juz izdelala obširen referat, iz katerega posnemamo najvažnejše.

Na zahtevo finančnega ministrstva je Zveza industrijcev oktobra meseca lanskega leta predložila ministrstvu svoje mnenje glede zakonske ureditve samoupravnih financ. Predvsem je Zveza poudarjala dejstvo, da so v glavnem vsi davčni viri že sedaj izdatno obdavčeni in ni iskati vsled tega novih, pač pa je misliti na to, da država odstopi nekatere davke banovinam in občinam ali v celoti ali pa v tangential. Predlagalo se je nadalje, naj država odstopi banovinam, oziroma občinam del dohodkov od trošarine in taks. V to svrhu naj bi se ustanovili posebni fond, iz katerih bi banovine pomagale onim občinam, ki ne morejo kriti svojih potrebščin z lastnimi dohodki.

Od nas predlagani princip preureditve sedanjega stanja potom razdelitve državnih davčnih dohodkov med državo in samoupravna telesa zahteva daljše studije in priprave, ker se mora naslanjati na točne podatke statistike. Razumljivo je tedaj, da ministrstvo financ ni moglo tekom enega leta pristopiti k realizaciji tega programa. Vendar pa je ministrstvo pokazalo dobro voljo, preprečiti preostitne neenakomernosti obdačbe po samoupravnih telesih. Tako je hotelo enotno urediti samoupravne doklade k državnim trošarinam in je to namero tudi prišlo realizirati. Še enkrat predlagamo, da naj se samoupravnim telesom zabrani nalaganje lastnih dokladov k državnim trošarinam, namesto tega naj se uvede enoten dodatek, kateri se po določenem ključu odda banovinam in občinam, ali pa se naj povišajo one postavke trošarinske tarife, ki tako povišanje prenesajo, in naj država odstopi samoupravnim telesom primerne tangente od donosa državne trošarine.

Pregled banovinskih proračunov kaže, da znaša državna dotacija pri posameznih banovinah 11,8% do 82,4%. Najvišje dotacije prejema banovina pasivnih krajev, najnižje pa gospodarsko razvite banovine. Doklade na državne neposredne davke diferirajo med 15% in 40% in so najvišje v Dravski in Vardarski banovini. Izdatki na glavo prebivalstva so v posameznih

banovinah kaj različni, v naši banovini so največji in znašajo Din 130'80, najnižji pa so v Vardarski banovini, kjer znašajo na glavo prebivalca Din 54'80. Referent nato podrobneje primerja različne proračune posameznih velikih občin, ki kažejo tudi velike razlike v svoji finančni konstrukciji. Velika razlika se predvsem kaže v naloganju doklad na neposredne davke. V naši banovini znašajo te doklade pri podeželskih občinah približno 50%. Zanimivo je, da izkazuje najvišje doklade pri nas občina Zg. Gorje pri Bledu, kjer znašajo doklade celih 308%, v Mariboru znašajo te doklade 135 odstotkov, v Ljubljani 113%.

Ta obremenitev je postala še večja radi novele k zakonu o neposrednih davkih, kjer določa § 14, da se namreč samoupravne doklade k društvenemu davku ne morejo odbiti od davčne osnove. Nadomestilo za te visoke doklade je iskati v noveliziranem davku na poslovni promet, od katerega povečanega donosa (od 200 na 800 milj. Din), bi država lahko odstopila gotove tangente banovinam in občinam. Velevažno vlogo pri financiranju banovin in občin igrajo doklade k državnim trošarinam na alkoholne pijače. V Dravski banovini je višina občinske trošarine urejena neenotno in znaša na vino 10 do 150 Din (slednje v Mariboru, Ljubljani in Celju), na pivo 750 do 100 Din, na žganje 2 do 20 Din. Trošarino je treba urediti enotno za vso državo, čeprav mogoče po dveh različnih stopnjah. Iz občinskih trošarin imajo občine velike dohodke, toda tu je bil princip, da se sme nalagati trošarina samo na blago, ki se v področju občine konsumira, večkrat kršen. Zanimivo je, da imajo 4 banovinski proračuni v svojih dokladah všteto tudi odkupnino za porabo narodnega dela. Drinska banovina ceni ta dohodek na 12, Donavska na 15, Zetska na 8 in Moravska na 1 milj. dinarjev. Pobiranje tega davka naj pa odpade v onih krajih, kjer se pobirajo visoke cestne doklade. Iz primerjave proračunov se nadalje vidi, da pobira edino Dravska banovina izrazito produkcijske takse na konsum premoaga in elektrike. Enotna zakonska ureditev financiranja samoupravnih teles banovin je nujno potrebna in se mora izvršiti tako, da bo davčna obremenitev produkcije in konsumu izenačena v vsej državi, ki naj tvori eno samo narodno in ekonomsko celoto.

Centralno mlekarsko društvo

V časih težkih gospodarskih kriz, ki vejejo po vsej Evropi in tudi našemu narodnemu gospodarstvu ne prizanašajo, se je po inicijativi mlekarke šole v Škofji Loki ustanovilo »Centralno mlekarsko društvo«, katerega namen je, da zavira gospodarske motnje, ki baš tej panogi našega kmetijstva povzročajo tako občutno škodo.

V nedeljo 14. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor pod predsedstvom vrhniškega dekana gosp. Ivana Keteja. Občnemu zboru so prisostvovali: g. ing. Černe, zastopnik banske uprave, g. ing. Lah, ravnatelj kmetijske družbe, g. Fran Gabrovšek, ravnatelj Zadrugne zveze in g. Trček, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug, ter preko petdeset udeležencev, ki so zastopali okrog trideset zadrug in sličnih organizacij. Po pozdravnem govoru predsednika pripravljalnega odbora, je g. ing. Šabec, ravnatelj mlekarke šole v Škofji Loki obširneje poročal o položaju mlekarstva, ki se nahaja pri nas v znamenju ogromne nadprodukcije. Zato bo tudi namen novega društva, da s primerno propagando, z organizacijo racionalne prodaje, s poukom itd. dvigne potrošniško izdatkov na domačih tržiščih. Naloga društva pa bodi tudi, da izloči vso škodljivo konkurenco in uredi vprašanje prodajne cene.

Po odobritvi novih društvenih pravil se je vršilo sprejemanje članov, takoj nato pa se je prešlo na volitve odbora. Izvoljeni so bili sledeči gg. Kete Ivan, Obersnel Alojzij, Rožet Anton, Benko Ivan, Janhar Valentin, Zupan Ivan, Gubanc Ivan, za preglednika računov sta bila izvoljena gg. Lovrač Ivan in F. Toman.

Po volitvah se je razvila diskusija o delovnem programu nove institucije. Zborovanje se je po dve in pol urnem poslovanju zaključilo.

Gospodarske vesti

× Naše telefonsko omrežje. V ministrstvu za javna dela se sedaj obravnava vprašanje o postavitvi novih telefonskih zvez po vsej državi, da bi se na ta način vsaj nekoliko krile potrebe telefonskih razgovorov. Gradijo se že nekatere proge med Beogradom-Sarajevom, Zagrebom, Skop. ljem, Ljubljano, Cetinjem, Sušakom in Splitom. Postavili se bosta tudi novi progi med Beogradom in Atenami, da se tako izpopolnijo določila mednarodne konvencije. V ministrstvu za javna dela se v veliko vno pripravlja načrti, da se telefonski promet dvigne na dostojno višino in da se zadovoljijo potrebe prebivalstva.

× Mednarodni velesejem v Solunu. V nedeljo je bil otvorjen 5. mednarodni velesejem v Solunu. Naša država je zastopana z lastnim paviljonom, ki je že ob otvoritvi zbudil s svojo krasno umetniško opremo splošno pozornost. Paviljon je eden najlepših. Vsi grški dostojanstveniki so našim aranžerjem čestitali k uspehu.

× Iz zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine pri trgovskem ministrstvu je izdal te dni propagandne brošure v sedmih jezikih. V teh brošurah je opisana gospodarska moč naše države. Posebno lepo opremljen je poljedelski del, ki ga pojasnjujejo tudi statistični podatki. Brošure se nanasajo na poslednje dve leti. »Glasnik«, ki ga izdaja ta zavod bo odslej izhajal dvakrat na mesec.

Razširjajte Jugoslovana!

Budimpešta, 15. sept. Tendence neenotna, promet srednji. Pšenica: oktober 15'80—15'85, (15'81—15'82), marec 17'13—17'20, (17'14—17'15), maj 17'45—17'50 (17'45—17'46). — Rž: oktober 9'32—9'37 (9'36—9'37), marec 10'45—10'48 (10'48—10'50). — Koruza: 13'05—13'40 (13'30—13'35), maj 13'20—13'70 (13'70—13'72).

Sport

Plavalni dvomatch ZPP — LPP

221 : 182

V nedeljo se je vršila med poudarjena plavalna tekma med zagrebskim in ljubljanskim poudarjenim. Reprezentanco gostov so sestavljali predvsem plavalci in plavke sušake Viktorije ter nekateri Zagrebčani in Karlovčani. Naši ekipi sta dala jedro Ilirija in Primorje ter dva mariborska plavalca.

Zmagal je zaslužen Zagreb, vendar je treba upoštevati, da Ljubljana ni bila kompletna ter da v damski sprint štafeti ni dobila niti ene točke. Ako vseh teh stvari ne bi bilo, bi izpadel dvomatch najbrže drugače. Dvomatch sam je popolnoma uspel. V večih točkah so bili znatno zboljšani jugoslovanski rekordi in to od strani gostov in naših zastopnikov. Skoki, sicer najučinkovitejša točka, radi netreniranosti skakačev niso ugajali, nekateri so vzeli celo stvar s humoristične strani, kar je vredno obsoje.

Dopoldanski spored.

50 prosto gospodje: 1. Wilfan (L) 28'4, 2. Golob (Z) 29'2, 3. Smokvina (Z) 29'6, 4. Matković (Z) 30, 5. Fritsch (L) 31, 6. Lavrenčič (L).
50 m prosto dame: 1. Medanić (Z) 36'1, 2. Wimmer (Z) 38'1, 3. Zupan (Z) 38'4, 4. Lampret (L) 38'8, 5. Wohlfart (Z), 6. Fetič (obe L).
100 m prsno gospodje: 1. Franković (Z) 1:28, 2. Pavešić (Z) 1:28'4, 3. Tominšek (L) 1:31'4, 4. Sever (L) 1:31'8, 5. Kožuh (L), 6. Malešević (Z).
Tekmovanje se je nato prekinilo za 2 minutnim molkom v spomin tržaških žrtve.

Skoki z deske gospodje: 1. Kordelj (L) 136, 2. Grile (Z) 134'96, 3. Čerček (L) 103'96, 4. Juntet (L) 85'50, 5. Franković (Z) 49'42.
200 m prosto gospodje: 1. Wilfan (L) 2:36'4, 2. Matković (Z) 2:40'6, 3. Panjković (Z) 2:42'2, 4. Mini (Z) 2:47, 5. Tuma (L), 6. Turnšek (L).
100 m hrbtno dame: 1. Wimmer (Z) 1:37, boje od državnega rekorda, 2. Dolenc (L) 1:41, 3. Lampret (L) 1:41'3, 4. Wohlfart (L) 1:44, 5. Topić, 6. Matota (obe Z).
Dopoldansko stanje: Z 106, L 85.

Popoldanski spored.

100 m prsno dame: 1. Wimmer (Z) 1:34'2, 2. Bier (Z) 1:36'8, 3. Sever P. (L) 1:36'9 vse tri bolje od državnega rekorda (1:37'2), 4. Matota (Z) 1:43'8, 5. Aplenec, 6. Kušej (obe L).
100 m hrbtno gospodje: 1. Wilfan (L) 1:20, 2. Marčeta (Z) 1:21'4, 3. Zirovnik (L) 1:23'6, 4. Mini (Z) 1:27'4, 5. Pavešić (Z), 6. Bertonec (L).
4x50 m prosto dame: 1. Zagreb (Letonja, Wimmer, Zupan, Medanić) 2:33. Ljubljana (Brađač, Jenko, Wohlfart, Lampret) je prišla na cilj prva, bila pa je radi prehitre predaje diskvalificirana.
Skoki z deske dame: 1. Pretnar 56'62, 2. Paumgarten 54'86, 3. Wohlfart (vse L) 43'18; Zagreb ni postavil tekmovalke.

4x100 m prosto gospodje: 1. Zagreb (Golob, Panjković, Matković, Smokvina) 4:43'9, 2. Ljubljana (Lavrenčič, Turnšek, Fritsch, Wilfan) 4:44'3, obe štafeti bolje od jugoslov. rekorda. Ljubljana bi zmagala, ako ne bi zgubil Fritsch ca. 12 m. Wilfan je prevlaval progo v 1:03'8!

Skoki s stolpa gospodje: 1. Grile (Z) 97'60, 2. Kordelj (L) 92'64, 3. Strnad (L) 89'02; izstopil je radi blesure Čerček (L).
Waterpolo Ljubljana : Zagreb 1:1.
Končno stanje: Z 221, L 180.
Izven programa sta se vršila dva rekordna poizkusa, ki sta oba uspela. Na 3x100 m mešano dame je postavila Victoria (Bier, Wimmer, Zupan) čas 4:42'3 (preje 4:47). Na 200 m hrbtno sta plavala pod rekordom 3:08'7 Wilfan (P) s 3:06 in Zirovnik (I) s 3:07'4.

III. No. 13008/1.—1930

Razglas

Kraljeva banska uprava dravske banovine otvori 3. novembra 1930 v Mariboru enoletno nižjo gozdarsko šolo. Na ta zavod se sprejme do 20 gojencev (internistov).

V prvi vrsti se bodo v ta učni zavod sprejemali sinovi malih in srednjih gozdnih posestnikov, ki ostanejo na gozdarskem posestvu kot bodoči gospodarji. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 24 let stari.

Vsi gojenci bodo stanovali in se prehranjevali v internatu. Svejeročno spisano prošnjo, opremljeno s kolkom za 5 Din, je vložiti do 15. oktobra 1930 in nasloviti na šumarski oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani (za ravnateljstvo mariborske nižje gozdarske šole).

Prošnji je priložiti: Krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, navedeno izpričevalo, in obvezo staršev, da bodo krili stroške v internatu. Podrobnejša pojasnila daje gozdarski odsek kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Ljubljana, dne 11. septembra 1930.

Hašk — Ilirija 4 : 2 (2 : 0).

Ilirija je nezasluzeno izgubila in rezultat ne odgovarja poteku igre. Pred odmorom je bila igra večinoma odprta v lahki premoči gostov. Po odmoru pa je Ilirija absolutno dominirala, vendar je vse njene napore za izenačenje preprečil sijajni vratar Haška.

Ilirija se v I. polovici ni znašla. Imela je nekaj slabih točk, ki so vse pokvarile. Posebno slab je bil Dekleva, ki ima na vesti dva gola. Po odmoru se je slika spremenila na boljše in so belozeleni nudili res krasno igro.

Hašk je ugajal mnogo bolj kot prejšnja leta, ko je mnogo kombiniral, a ni znal streljati. Igra sedaj povsem drug sistem s krili, kar je pač v duhu modernega nogometa.

10-letnica S. K. Svoboda v Mariboru.

Tekma S. K. Rapid s S. K. Železničar je končala 4:3 (2:2). Tekma ISSK Maribor s S. K. Svoboda (Ljubljana) pa 5:2 (2:2). Tekma S. K. Svoboda (Maribor) proti S. K. Olimpu (Celje) je končala neodločeno 4:4 (1:2).

Ostali rezultati.

Celje: Atletik : Primorje 4:3 (4:2).
Zagreb: Concordia : Jugoslavija 2:1 (1:0), drž. prv.

Beograd: BSK : Slavija (Sarajevo) 6:2 (4:1), drž. prv.

Split: Hajduk : Slavija 3:1 (2:0) drž. prv.
Dunaj: Vienna : Admira 3:1 (1:0), Austria : Fac 7:1 (4:1), Nicholson : Wac 8:0 (3:0)! Rapid : Sportklub 4:0.

Praga: Slavija : Sparta 3:1.
Milan: Ambrosiana : Ujpest 5:2, srednjeevrop. pokal.

S. K. Ilirija. V torek, dne 16. t. m. ob pol 21. uri v Emoni izredna plenarna seja. Radi izredne važnosti prosim polnoštevilne udeležbe. — Glavni tajnik.

Tvornica štampiljk
Teodor Rabič
Ljubljana
Miklošičeva cesta 15
Štampiljke v moderni izdelavi

Zimnice (modroce)
ima najcenejše stalno v zalogi in izvršuje vsa tapetniška dela
Št. Karol, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Wolfova 12. 411

No. I, 567/30—5

Oklic

Na predlog lastnikov se vrši dne 22. septembra 1930 ob 15. uri pop. na licu mesta v vili „Bella“ na Bledu prostovoljna sodna dražba nepremičnine vlož. št. 49 k. o. Želeče t. j. vile „Bella“ s pritlikinami.

Cenilna vrednost nepremičnine s pritlikinami vred — 35.000 dolarjev. Izključna cena za vse skupaj 25.000 dolarjev. Ponudki pod izključno ceno se ne sprejmejo.

Lastnikom je pridržana pravica premisleka, da v osmih dneh po dnevu dražbe prodajo lahko razveljavijo.

Vsak ponudnik — razen lastnikov — mora pred pričetkom dražbe položiti kot varščino znesek 3.500 dolarjev v gotovini.

Nepremičnine so bremen proste.

Ostali dražbeni pogoji, popis vile in inventarja, so na vpogled pri okrajnem sodišču v Radovljici, soba št. 29 med uradnimi urami in pri dr. Tominšku Franu, odvetniku v Ljubljani.

Okrajno sodišče v Radovljici, odd. I. dne 11. septembra 1930.

J. Hlebš
družba z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 33
pleskarstvo in soboslikarstvo

155
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

I. No 6837/3.

Razpis.

Na osnovi § 31. zakona o banski upravi se vnovi razpisuje v območju okrajnega cestnega odbora Šmarje pri Jelšah službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer: na cestni progi Sv. Jurij—Sv. Urban—Kozje od km 3-000 do 7-500.

Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz člena 2. uredbi o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 80. let.

Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, moralno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristoljubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je predložiti najkasneje do 30. sept. 1930. kraljevski banski upravi v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1930.

Kralj. banska uprava Dravske banovine.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C IV 100/30—3

2150

Oklic.

Tožena stranka Lajnske Marija, žena uradnika v Mariboru, Betnavska c. 80, je vložila proti toženi stranki Ogrizek T., trgovka na Betnavski c. 39, Maribor, radi nedopustnosti izvršbe k opr. št. CIV 100/30 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 8. 10. 1930. dopoldne ob 11. uri pred tem sodiščem v sobi št. 27 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja g. Ašič, sodni pripravnik v Mariboru, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV., dne 8. septembra 1930.

C 142/30—8

2160

Oklic.

Tožena stranka Jamšek Franc v svojem imenu in imenu nedl. hčere Jamšek Marije, Borje-Magovnik št. 8, je vložila proti toženi stranki Glavač Francu, pos. Borje-Magovnik št. 8, radi 1500 Din s prip. k opr. št. C 142/30—3 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 17. oktobra 1930 ob pol 9. uri dop. pred tem sodiščem v sobi št. 21 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja g. kanclist Zebre Andrej za

skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Litiji, odd. II., dne 12. septembra 1930.

Kzp 840/30—18.

2155

Razglas.

S pravomočno sodbo okrajnega sodišča v Novem mestu, odd. III., z dne 11. septembra 1930., opr. št. Kzp 840/30—17, se je prepovedalo posejanje krčem za dobo enega leta Kresetu Martinu, rojenemu v Gor. Sušicah 20. avgusta 1891., pristojnemu v Toplice, delavcu sedaj v Miklarjih, in Senica Francetu, rojenemu 25. avgusta 1900. v Dobindolu, pristojnemu v Toplice, delavcu sedaj v Miklarjih.

Okrajno sodišče Novo mesto, odd. III., dne 11. septembra 1930.

E 877/30

2159

Dražbeni oklic.

Dne 26. septembra 1930 ob 9. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Družmirje, vl. št. 56.

Cenilna vrednost: 78.802,50 Din; vrednost pritiskline: 7110 Din; najmanjši ponudnik: 61.275 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Šoštanj, dne 6. avgusta 1930.

Vpisl v zadržni register.

II. Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

560. Sedež: Velenje.

Dan vpisa: 8. septembra 1930.

Besedilo: Herman Goll nasl., lesna trgovina.

Obratni predmet: lesna trgovina. Besedilo firme je odslej Herman Goll. Imetnik je odslej: Herman Goll, posestnik in lesni trgovec v Velenju št. 10.

Izbrise se dosedanja imetnica Goll Zofija, trgovka v Velenju, izbriše se prokura, podeljena Goll Hermanu iz Velenja.

Okrajno sodišče v Celju, odd. I., dne 8. septembra 1930.

(Firm 190/30 — Rg A II 233/6)

561. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 8. septembra 1930.

Besedilo: Dragotin Hribar, I. kranjska mehan. avtomatična tvornica pletenin in tkanin v Ljubljani.

Vpiše se prokuristinja Hribar Evgenija, soproga tovarnarja v Ljubljani.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. septembra 1930. (Firm 1465/30 Posam II 46/6.)

562. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 8. septembra 1930.

Besedilo: Prometna banka, d. d. v Ljubljani.

Občni zbor delničarjev je sklenil dne 26. marca 1930. glasom notarske posvedočbe z istega dne posl. št. 8627:

Delniška glavica, ki znaša sedaj 5 milijonov Din, se zniža na 50.000 Din z zakonitvijo 50.000 delnic na 500 delnic po 100 dinarjev, glasečih se na imetnika.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. septembra 1930. (Firm 1592/10 Rg B II 169/10.)

563. Sedež: Lukovica št. 3.

Dan vpisa: 8. septembra 1930.

Besedilo: F. Pungartnik.

Obratni predmet: Trgovina s mešanim blagom.

Vpisala se je sledeča sprememba:

Sedež: Lukovica.

Obratni predmet: trgovina s mešanim blagom, alkoholnimi pijačami in sadnimi soki na debelo in drobno.

Bivališče imetnika odslej: Lukovica št. 11.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. septembra 1930. (Firm. 1574/30 Rg A II 255/3.)

564. Sedež: Kranj.

Dan vpisa: 8. septembra 1930.

Besedilo: Strojno ključavničarsko podjetje, družba z o. z. v Kranju v likvidaciji.

Naslednja sprememba: Vsled sklepa občnega zbora z dne 23. julija 1930., posl. št. 444, se je spremenila družabna pogodba z dne 27. marca 1923., posl. št. 14.459 v točkah 9. in 10.

Družba ima enega poslovođjo oziroma likvidatorja, ki zastopa družbo in podpisuje njeno trdiko samostojno na ta način, da napiše pod od kogarkoli pisanim, tiskanim ali s štampiljo natisnjenim besedilom trdke svoje ime.

Izbriše se likvidator Majnik Ignac.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. septembra 1930. (Firm 1406/30. Rg C II 86/21.)

Konkurzni razglasi

Sa 7/30—2

2151

565. Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini dolžnika Kollenz Josipa, trgovca s steklenino v Ptuj, registrovanega pod firmo Jos. Kollenz v Ptuj.

Poravnalni sodnik dr. Poznik Aleksan-

der, sodnik okrajnega sodišča v Ptuj, poravnalni upravnik dr. Horvat Anton, odvetnik v Ptuj.

Narok za sklepanje poravnave pri imenovanem sodišču, v Ptuj dne 25. oktobra 1930 ob 9. uri. Rok za oglasitev do 20. oktobra 1930 pri okrajnem sodišču v Ptuj.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 11. septembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. 7953/II.

2—1 2148

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 22. septembra 1930 nabavo:

700 m³ gramoz.

Pogoji se dobe pri podpisani direkciji. Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 11. septembra 1930.

ctev. 7946/II.

2141 3—3

Objava.

Na osnovi člena 86. zakona o drž. računovodstvu in na osnovi rešenja Direkcije drž. rudarskih podjetij v Sarajevu št. 18.718/30 se bo pri direkciji drž. rudnika v Velenju vršila dne 14. oktobra ob 11. uri prva ofertalna licitacija za prodajo vreč in sicer:

1550 kom. celih uporabljivih vreč od moke po 85 kg,
80 kom. istih od sladkorja,
50 kom. raznih vreč po 50 kg.
Vreče, ki so na prodaj, se lahko ogledajo pri podpisani.

Kavcija se ima položiti najkasneje do 10. ure dopoldne na dan licitacije pri blagajni Direkcije drž. rudnika Velenje v višini od 5% za domače, a 10% za tuje ponudnike od skupne vsote.

Pogoji so na vpogled pri podpisani vsak delavnik ob času uradnih ur.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 11. septembra 1930.

Razne objave

Vabilo

na izredni občni zbor

ki ga bo imela

ČRNA — KAOLIN d. d.

dne 8. oktobra 1930 ob 10. uri predpoldne v poslovnih prostorih, Volfova ulica 8, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo ravnateljstva;
2. sklepanje o predlogih po § 20., točka 5 in 7 pravil;
3. volitev članov ravnateljstva in nadzorstva;
4. slučajnosti.

V smislu § 11. pravil imajo delničarji ki hočejo vršiti glasovalno pravico, polžiti najmanj 6 dni pred sestankom občnega zbora svoje delnice pri blagajni družbe v Ljubljani.

Ravnateljstvo.

In odhitel je z dolgimi koraki med vrste grmičevja. Elodija je ostala za hip nepremično, upiraje pogled arepo v tla. Potem pa se je mahoma pognala za svojim ljubimcem in ga besno, z razpuščenimi lasmi, kakor nenada, pograbila, kakor da ga hoče raztrgati, ter mu zaklicala z glasom, ki so ga dušile kri in solze:

»Prav, moj ljubljani, pa še mene pošlji pod giljotino, še meni daj odsekati glavo!«

In pri misli, da čuti nož na svojem tilniku, je vse njeno meso vzdrlželo od groze in naslade.

XXVI.

Med tem ko se je vročinčev¹ solnce nagibalo proti krvavordečemu zatonu, je blodil Evarist, mračen in poln skrbi, po Marbeufovih² vrtovih, ki so bili sedaj narodna last in ki so jih posejali brezdelni Parižani. Tu se je dobivala limonada in sladoled; tu so bili tudi lešeni konj in streljšča za mlade patrijote. Pod nekim drevesom je mlad razcapan Savojec s črno čepico na glavi kazal marmotico, ki je plesala po cvilečih glasovih njegovih gosli. Še mlad, slok človek v plavem fraku, z napudranimi lasmi, ki ga je spremljal velik pes, se je

ustavil, da b poslušal to divjaško godbo. Evarist je spoznal v njem Robespierrea. Videl je, da je pobledel, shujšal, da ima bolj trd obraz, poln bolečnih gub. In mislil si je: »Koliko truda in koliko trpljenja je ostavilo sledove na njegovem čelu? Kako težko je delati za srečo človeštva! O čem razmišlja v tem trenutku? Ali ga zvok hribovskih gosli razvedri od skrbi za javne zadeve? Ali misli na to, da je sklenil dogovor s smrtjo in da je že blizu ura, ko ga mora izpolniti? Ali razmišlja o tem, da bi se vrnil kot zmagovalac v odbor za javni blagor, ki se je iz njega umaknil, ker je bil sit tega, da ga s Couthonom in Saint-Justom vred drži v šahu uporna večina? Kakšne nade se podé za tem ne-prodirnim licem ali kakšna bojazen?«

Toda Maksimilijan se je dečku nasmehnil, mu stavil dobrohotno, s pritajenim glasom nekaj vprašanj o njegovi dolini, o koči, o starših, ki jih je ubogi malček zapustil; vrgel mu je droben srebrn novic ter nato nadaljeval svojo šetnjo. Ko je napravil nekaj korakov, se je obrnil, da bi poklical svojega psa, ki je, vohajoč podgano, kazal zobe naježeni mrmtotici.

»Brount! Brount!«

Nato se je pognel v senco drevoredov.

Camelin se iz spoštovanja ni približal samotnemu šetalcu; toda gledaje za drobno postavo, ki se je izgubljala v noč, je molil v mislih tole molitev:

»Videl sem tvojo žalost, Maksimilijan; razumel sem tvojo misel. Tvoja otožnost, tvoja utrujenost in celo ta izraz groze, ki je vtisnjen tvojim pogledom, vse v tebi govori: »Naj se dopolni strahovlada in napoči bratstvo! Francozi, bodite složni, bodite krepostni, bodite

dobri. Ljubite se med seboj...« Prav! Služiti hočem tvojim namenom; da boš mogel v svoji modrosti in svoji dobroti napraviti konec državljanskim razdorom, pogasiti bratomorno sovraštvo, napraviti iz rablja vrtarja, ki bo rezal le še zeljate glave in salato, hočem pripraviti s svojimi sodrugi v Tribunalu pota milosrčnosti, iztrebljaje zarotnike in izdajalce. Podvojiti hočemo budnost n strogost. Nti eden krivec nam ne uide. In ko pade pod nožem glava poslednjega sovražnika Republike, tedaj boš mogel biti prizanesljiv brez krivde in postaviti nedolžnost in krepost, da vladata Franciji, o oče domovine!«

Nepodkupljivi je bil že daleč. Dva moža v okroglih klobukih in nankinastih dokolenkah sta mu prekrizala pot na vogalu nekega drevoreda; eden, prav divji na pogled, dolg in mršav, je imel madež nad očesom in je bil podoban Tallieniu. Ozrla sta se postrani vanj, se naredila kakor da ga ne poznata, ter odšla dalje. Ko sta bila dovolj oddaljena, da ju ni mogel slišati, sta zamrmrala s tihim glasom:

»Glejte no, to je torej kralj, papež, bog. Zakaj on je Bog. Katarina Théot³ pa je njegova prorokinja.«

»Diktator, izdajalec, trinog! Še so Bruti na svetu!« »Tresi se, maloprdnež! Tarpejska pečina je blizu Kapitola!«

Pes Brount se jima je približal. Umolnila sta ter pospešila korake.

¹ Catherine Théot, francoska vizijonarka, ki je igrala v revoluciji izvestno vlogo; op. prev.

Stoletnica železnice

Ravno pred 100 leti, 15. septembra leta 1830., so otvorili v Angliji prvo železniško progo Liverpool—Manchester. To je bila prva proga za prevoz potnikov. Ideja, zgraditi voz, ki ga n bo premikal živel, ampak energija pare, ni dala miru Jamesu Wattu, ki je iznašel prvi uporabljeni parni stroj, pa tudi drugim iznajditeljem ne. Posebno se je zanimal za rešitev tega problema Rihard Trevithick, ki se je prvi upal pred javnost s svojim parnim vozom leta 1801., toda ljudje so se te pošasti tako prestrašili, da se je moral iznajditelj kmalu umakniti. Svoje iznajdbe pa Trevithick ni znal izkoristiti, ampak je umrl v veliki revščini, pozabljen od vsega sveta.

Drugi, ki se je zanimal za rešitev zgoraj omenjenega problema, je bil Jurij Stephenson. Siromašni fant se je naučil brati, ko je bil star že 17 let. Učil pa se je brati zato, da bi mogel čitati knjige o Watt ovem parnem stroju. Z

neverjetno vztrajnostjo je izdelal za rudniško podjetje, kjer je bil zaposlen, prvo lokomotivo, ki je vlekla 8 vagonov, kjer je bilo naloženih 30 ton rude. Od tedaj dalje se je začela njegova zvezda dvigati: prišel je za inženjerja k neki železnici, kjer se je neumorno zavzemal za to, da bi namesto s konji vozili z lokomotivo. Leta 1825. je dosegel svoj namen, toda železnica je vozila le blago.

Stephenson pa je moral še enkrat v boj, predno je svoj namen popolnoma dosegel. Ko so sklenili zgraditi železnico Liverpool—Manchester, so se staroverski nazadnjaki vzeli z vso silo za to, naj vozijo konji. Stephenson pa ni odnehal in železnica je res razpisala več nagrad za najboljšo lokomotivo. Zmagal je Stephenson, s svojim strojem »Rochette«, ki je vozil za takrat s neverjetno brzino 40 km na uro. Tega dne je nastopila parna lokomotiva svojo zmagovito pot.

Henry Ford v Evropi.

Henry Ford, znani kralj avtomobilov, se je pripeljal na nemškem novem brzem parniku »Bremen« v Evropo. Slika nam ga kaže v razgovoru s poveljnikom ladje kapitanom Ziegelbeinom.

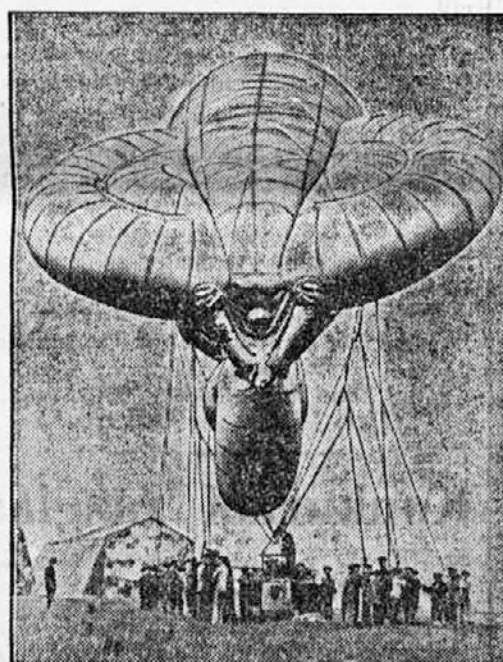
Prva železniška nesreča

Istočasno z jubilejem, odkar je stekla prva železnica, se moramo tudi spominjati stoletni- e prve železniške nesreče. O tem dogodku so oročali angleški listi leta 1830 jako obširno, ker je postal žrtev nesreče znan angleški politik, dočim o otvoritvi železnice niso pisali in poročali niti polovico toliko.

O nesreči so poročali liverpolski listi, da so morali takrat progo zastražiti z močnimi vojaškimi oddelki, da je ljudje niso razdrli. Na več mestih so se namreč zbirali ob progli ljudje, ki so mimovozeče vlake obmetavali s kamenjem, nekateri pa so se spravili tudi nad tir, da bi ga razdrli.

O nesreči sami pa so takrat listi poročali: »Gospoda Huskissona je ob otvoritvi proge Liverpool—Manchester zadela težka nesreča, ki je imela za posledico njegovo smrt. Gospod Huskisson se je vozil skupaj v vagonu z vojvodo Wellingtonom, z Robertom Peelom, s knezom Esterhazy-jem in z drugimi odličnimi osebami. V bližini postaje Newton se je moral stroj vstaviti, da je dobil svežo vodo. Med tem, ko je stroj črpal vodo, je gospod Huskisson stopil z voza. Ko pa je stroj dobil dovolj vode, gospod Huskisson ni dovolj naglo stopil v vlak, ki se je začel že premikati. Gospod Huskisson je skočil na stopnjo in se je hotel prijeti za kljuko vrat od vagona, takrat pa se mu je že približeval drug stroj od nasprotni strani. Takrat pa so se vrata nenadoma odprla, gospod Huskisson je padel na tla, nasproti prihajajoči stroj pa ga je povozil. Nesrečneža so takoj prenesli v neko privatno stanovanje, poseben vlak pa se je odpeljal v Manchester po zdravnike. Ti so pa ugotovili, da je mož težko ranjen, da je vsaka pomoč odveč in res je gospod Huskisson še tisti večer umrl.

Ze takoj ob otvoritvi prve železnice se je torej zgodila nesreča, ki je potnike tako vznemirila, da se nekateri sploh niso hoteli več z vlakom voziti.

Vojaške vaje v Angliji.

Pri letošnjih velikih vojaških vajah v Angliji so opazovali delovanje topništva s posebno konstruiranega zrakoplova na vrveh.

Koliko nesejo nogometne tekme

Te dni je izšlo letno poročilo mednarodne nogometne zveze, ki se po znanih, a za navadne ljudi nerazumljivih kraticah imenuje »Fifa«. Poročilo je izšlo za prvo polletje l. 1930. Poročilo kaže, kako raste zanimanje za nogomet, ampak pri različnih narodih različno, kajti tu igra tudi kupna moč denarja svojo vlogo po različnih deželah. »Fifa« ni obvezala svojih članov, naj povedo, koliko vstopnic so v raznih deželah prodali, toda svetovna zveza nogome-

tašev sklepa iz prispevkov, ki jih ona mora dobiti (7 in pol marke za vsakih 1000 mark vstopnine), da so posamezne zveze prav lepo odrezale.

Rekord v dohodkih drži Holandska. Tekma z Italijo je prinesla 109.000 mark, tekma z Belgijo pa 108.500 mark. Tekma Argentinijsko-Urugvaj je dala 80.000 mark, tekma Anglija-Nemčija pa 76.000 mark. Nemška tekma z Italijo v Frankfurtu je prinesla 68.000 mark.

Pravica ločene žene

Pred dunajskimi sodniki pridejo včasih na obravnavo prav zanimive stvari iz vsakdanjega življenja in tudi sodb, ki jih izrekajo dunajski velemedni sodniki, so včasih prav interesantne. Te dni sta stali pred nekim dunajskim sodnikom dve ženski. Tožiteljica je tožila mater dečka, za katerim je ona »baje norela«. Tožiteljica je bila ločena od svojega moža, mati pa je hotela sina za sebe doma. Zato je prišla do tožbe, ker je mati očitala ločeni ženski, »da za njenim sinom nori«.

Sodnik je pa izrekel: »Ni žaljivo, če kdo ženski očita, da za kom »nori«, posebno če je zaljubljena vanj. Ni namreč prav nič nečasnega, če se ločena ženska, ki sama odločuje o svojih dejanjih, zagleda v mlade fanta.«

Tako je na Dunaju, v Ljubljani pa bi utegnili to biti vse drugače. Vsako mesto in vsaka dežela ima pač svoje navade.

Mož, ki je zapravil 120 milijonov mark

V neki bolnišnici v Berlinu je umrl te dni 73 let stari gospod Armand Schwob, eden največjih pustolovcev današnje dobe. Schwob je bil rojen v neki vasi blizu Basela v Švici. Njegovi precej premožni sorodniki so ga že v mladih njegovih letih poslali v Moskvo, kjer je naglo bogatel in kjer se je znal vrniti v najbolj imenitne kroge ruske družbe in celo na dvor. Pozneje se je pojavil v Parizu, kjer je začel kupčevati z dragulji. Tudi v Parizu se mu je posrečilo najti zveze z najodličnejšo družbo, držal pa si je tudi 80 konj za dirke. Nesreča pa ga je začela zasledovati, ko se je preselil v Buenos Aires, kjer je izgubil vsled nesrečnih špekulacij okoli 15 milijonov frankov premoženja in je moral napovedati konkurz. — Nato je postal lastnik neke igralnice, ustanovil je tudi akcijsko družbo za izkoriščanje zlatih rudnikov v Walesu, kar je bila očitna sleparija, nato pa je pobegnil v Ameriko, kjer je živel od samih sleparij tako dolgo, dokler ga niso zaprli. Iz zapora pa je kmalu ušel. Leta 1917 se je pojavil zopet v Evropi, kjer je vstopil v francosko službo kot vojni dobavitelj in špijon, ki je zaslužil milijone. Leta 1922 je moral iz Francije pobegniti. Nabavil si je ponarejene potne listine in je odšel v Nemčijo. Tu je organiziral veliko sleparijo s čeki, ki mu je vrgla 800.000 mark čistega, nakar je zopet izginil iz Nemčije v Italijo, kjer je zopet zaslužil s ponarejenimi čeki nad 60.000 mark. Polcija ga je dolgo zasledovala, toda brez uspeha. Sedaj pa poročajo iz Berlina, da je tam umrl mož, ki je zapustil neke zanimive dokumente. Iz teh je

polcija zvedela, da je umrl veliki pustolovec Schwob, ki je zapravil v svojem življenju nad 120 milijonov zlatih mark.

Pariz dobi morsko vodo

Znameniti zdravniki smatrajo morsko vodo za zelo zdravilno, ker ima v sebi najrazličnejše soli. Ker pa je tolikih ljudi, ki si lahko privoščijo potovanja na morje, precej manj kot onih, ki morja še nikdar niso niti videli, hočejo v Parizu omogočiti kopanje v morski vodi tudi manj premožnim ljudem na ta način, da namestijo napeljati morsko vodo od francoske obale do Pariza, kjer jo bodo lahko rabili po svoje. Ker pa je morska voda toliko bolj zdravilna, kolikor bolj je sveža, in kolikor manj je izpostavljena vplivu sonca in zraka, zato jo bodo napeljali v Pariz pod zemljo po prekopih.

Načrt, napeljati morsko vodo v Pariz, ni nov. Že leta 1869 je francoska vlada pooblastila inženjerja Jean de Dieppe-a, da sme začeti polagati cevi na 175 kilometrov dolgi črti od morja do Pariza. Vojska leta 1870 pa je izvršitev tega načrta preprečila.

Po smrti inženjerja de Dieppe-a pa njegova ideja ni zaspala, kajti pariški občinski svetovalec Lemarchand se je začel znova zanimati za stvar. Ker ni verjetno, da bi vlada izpremenila svojo prvotno odločitev, utegne Pariz res kmalu dobiti morsko vodo. Kubični meter morske vode bo veljal za privatnike 7 dinarjev, za javne naprave pa 3 dinarje, kar je še vedno precej cenejše kakor pa bivanje na morju za več tednov.

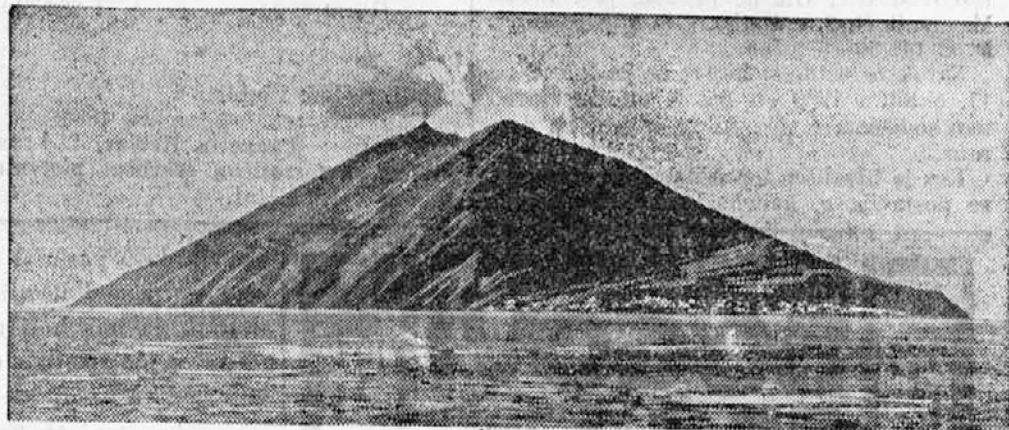
Mesto Le Touquet, ki leži ob morju, ima pa še drug načrt. Tam hočejo zgraditi prav ob obali velik bazen, kamor bodo vodo iz morja dovajali s sesalkami. Ta bazen bo namenjen onim, ki ne marajo valovanja morja. Vodo bodo segrevali, da bo vedno enakomerno topla. Okoli bazena pa bodo postavljene tribune za 300 gledalcev, ker bodo v bazenu prirejali tudi razne plavalne tekme in sportne prireditve na vodi.

Z letalom nad tihotapce

Te dni se je nemški pomorski policiji posrečilo, da je ujela eno najhitrejših malih ladij, kar jih imajo tihotapci z alkoholom v Vzhodnem morju. Alkohol namreč ne tihotapijo samo v Ameriki, ampak v vseh deželah, kjer je alkohol visoko obdavčen.

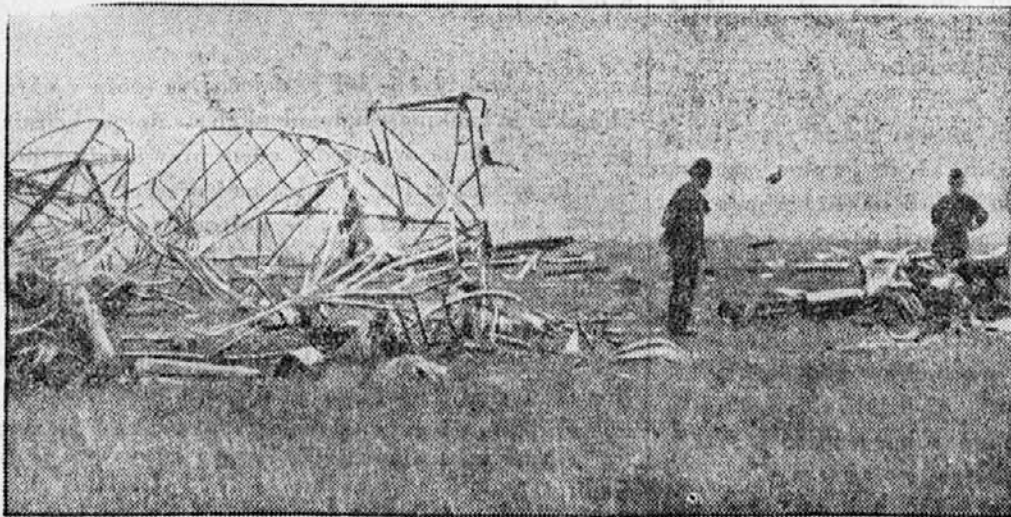
Carinska uprava v Liebau-u je bila torej te dni obveščena, da je na potu hitra ladjica »Anny«, ki je delala carinskim preglednikom doslej že toliko preglavic. Zato je carinska oblast sklenila, da bo zasledovala tihotapce z vodnim letalom. Letalo se je res dvignilo in je ladjo tudi kmalu dohitelo. Na ladjo so vržli dve bombi, ki pa nista zadeli. Zato so začeli streljati na ladjo s strojnimi puškami in so gonili ladjo sem in tja tako dolgo, dokler niso prišli na pomoč brzi carinski in policijski motorni čolni, katerim se je posrečilo prignati nevarno tihotapsko ladjo v pristanišče.

Na ladji so našli lepo zalogo alkohola, ki so ga zaplenili, ranjen pa ni bil na ladji nihče, kljub močnemu obstreljevanju.

Ognjenik Stromboli zopet deluje.

Ognjenik Stromboli leži na liparskem otoku enakega imena. Dolgo časa je miroval, nedavno pa se je zopet odprl. Tok lave je dosegel vas San Bartolo, kjer je zgorelo več hiš, zgorelo je pa tudi 5 ljudi.

Letalska nesreča v Croydonu.

Na angleškem letališču v Croydonu se je ponesrečilo neko veliko belgijsko potniško letalo. Nesreča je zahtevala dve človeški žrtvi.

19letno dekle je preplavalo Rokavski preliv.

Miss Peggy Duncan iz Južne Afrike je preplavala Rokavski preliv v 16 urah in 15 minut h. Plaval je začela od rta Grignog pri Calaisu, na angleško obalo pa je priplavala pri Dove-u.